Відьмак. Сезон гроз
Анджей Сапковський

Відьмак #8
У королівстві Керак на Геральта чекають нові випробування. Зараз він – мисливець за чудовиськами, якого найняли для вбивства. Після знищення чергової небезпечної потвори трое одягнених у чорне мосьпанів арештовують Геральта. Тепер і він у біді: його позбавили двох відьмацьких мечів. Відьмак змушений докласти всіх зусиль, аби повернути зброю…

Обережно! Ненормативна лексика!

Анджей Сапковський

Відьмак

Сезон гроз

© Andrzej Sapkowski, Warszawa, 2013

© CD PROJEKT S.A., карта, обкладинка

© Hemiro Ltd, видання українською мовою, 2017

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад та художнє оформлення, 2017

Обережно! Ненормативна лексика!

* * *

Від упирів, від анахтемців,

від створінь довголапих

і від істот, що вночі стукають,

збав нас, Боже!

Благальна молитва, відома як «The Cornish Litany», датована між XIV–XV ст.

Кажуть, начебто прогрес розганяє морок. Але завжди, завжди буде існувати темрява. І завжди буде в темряві Зло, завжди будуть у темряві ікла й пазурі, убивство й кров. Завжди будуть істоти, які вночі стукають. А ми, відьмаки, існуємо для того, аби стукнути їх.

Весемір із Каер Морену

Хто змагається зі страховищами, тому слід стерегтися, щоб самому не перетворитися на страховище. І коли довго споглядаєш у прірву, прірва також споглядає в тебе[1 - Пер. із нім. А. Онишко (зі зміною). (Тут і далі прим. пер.)].

Ф. Ніцше. По той бік добра й зла

Споглядання в прірву я вважаю суцільним ідіотизмом. На світі е достатньо речей набагато вартісніших, щоб у них споглядати.

Любисток. Півстоліття поезіі

Розділ 1

Він жив, тільки щоб убивати.

Лежав на нагрітому сонцем піску.

Відчував тремтіння грунту, донесене притиснутими до землі перистими вусиками та щетинками. Хоча тремтіння лишалося віддаленим, Ідр відчував його виразно й чітко; орієнтуючись на нього, міг окреслити не тільки напрямок і темп пересування жертви, але і її вагу. Для більшої частини хижаків, що полювали схожим чином, вага здобичі мала вирішальне значення – скрадання, атака та переслідування призводили до втрати енергії, яку треба було компенсувати енергетичною вартістю поживи. Більшість подібних до Ідра хижаків відмовлялися від нападу, якщо здобич була занадто малою. Але не Ідр. Ідр існував не для того, аби їсти та підтримувати рід. Не для того його створили.

Жив він, щоб убивати.

Обережно пересуваючи ніжки, він виліз із ями від поваленого дерева, переповз замшілу колоду, трьома стрибками подолав вітролом; наче дух, промайнув галявину, занурився в зарослий папороттю підлісок, розтанув у гущавині. Рухався швидко та безшелесно, чи бігом, чи стрибаючи, наче величезний коник.

Занурився в сухостій, припав до підліску сегментованим панциром черева. Тремтіння грунту ставало все виразнішим. Імпульси від вібрисів та щетинок Ідра вкладалися в картину. У план. Ідр уже знав, як дістатися до жертви, у якому місці перетяти ій шлях, як змусити втікати, як довгим стрибком

упасти на неі ззаду, на якій висоті вдарити та тяти гострими, наче бритви, жувальцями. Тремтіння та імпульси вже вибудовували в ньому радість, що ії відчуе, коли жертва заборсається під його тягарем, ейфорію, яку дасть йому смак гарячоі крові. Розкіш, яку він відчуе, коли повітря роздере вереск болю. Він трохи тремтів, розкриваючи та закриваючи клешні й педіпальпи.

Вібрації землі були надто виразні, а ще вони розділилися. Ідр уже знав, що жертв більше, скоріше трое, а може, і четверо. Під двома грунт трусився звично, тремтіння третьоі вказувало на малі вагу й масу. Четверта ж – якщо й справді була якась четверта – породжувала тремтіння нерегулярні, слабкі та невпевнені. Ідр знерухомів, напружився й виставив антени над травою, досліджував рух повітря.

Тремтіння грунту нарешті просигналізувало про те, на що Ідр чекав. Жертви розділилися. Одна, найменша, лишилася позаду. А та четверта, невиразна, зникла. Був то фальшивий сигнал, брехливе відлуння. Ідр не став звертати на нього увагу.

Мала здобич іще більше віддалилася від інших. Грунт затрясся сильніше. І ближче. Ідр напружив задні ніжки, відштовхнувся й стрибнув.

* * *

Дівчина жахливо закричала. Замість утікати завмерла на місці. І кричала без перерви.

* * *

Відьмак кинувся в ії бік, у стрибку витягаючи меч. І відразу зрозумів, що щось не так. Що його надурили.

Чоловік, який тягнув візок із хмизом, крикнув, у Геральта на очах його підкинуло на сажень угору, а кров бризнула з нього широко та рясно. Він упав, аби відразу підлетіти знову, цього разу двома стікаючими кров'ю шматками. Уже не кричав. Тепер пронизливо кричала жінка, яка, як і ії донька, завмерла, паралізована страхом.

Хоча й не вірив, що це йому вдасться, відьмак зумів ії врятувати. Підскочив і пхнув із силою, відкидаючи забризкану кров'ю жінку зі стежини в ліс, на папороть. І відразу зрозумів, що й цього разу це був підступ. Фортель. Сірий, плаский, багатоніжковий і неймовірно швидкий абрис уже віддалявся від візка та першоі жертви. Сунув у напрямку другоі. До дівчини, яка продовжувала вищати. Геральт кинувся слідом.

Якби дитина й надалі стирчала на місці, він би не встиг. Але дівчинка продемонструвала притомність і стрімголов кинулася навтьоки. Сіра потвора наздогнала б ії легко й без зусиль, наздогнала б, забила й повернулася, щоб прикінчити й жінку також. І так би воно й сталося, якби не було там відьмака.

Він наздогнав потвору, стрибнув, придавлюючи підбором одну із задніх ніжок. Якби не миттевий відскік, втратив би ногу: сіре створіння

крутнулося з несамовитою спритністю, а його серпоподібні жувальця клацнули, схибивши на волосину. Раніше, ніж відьмак відновив рівновагу, потвора відштовхнулася від землі та атакувала. Геральт захистився рефлекторним, широким і досить хаотичним ударом меча, відкинув потвору. Рани ій не завдав, але перехопив ініціативу.

Скочив, дострибнув, тнучи від вуха, розрубуючи панцир на пласкому цефалотораксі[2 - Головогруди – частина тіла головоногих, до якої кріпляться кінцівки та ротові частини.]. Раніше, ніж приголомшене створіння оговталося, другим ударом відсік йому ліве жувальце. Потвора кинулася на нього, махаючи лапами, намагаючись жувальцем, що лишилося, заколоти його, наче тур. Відьмак відрубав ій і те, друге. Швидким зворотним ударом відхльоснув одну з педіпальп. І знову рубанув по цефалотораксу.

* * *

До Ідра врешті дійшло, що він у небезпеці. Що мусить тікати. Він мусив тікати, тікати далеко, заховатися десь, закопатися в укриття. Жив він тільки для того, щоб убивати. Щоб убивати, він мусив регенерувати. Мусив утікати… Тікати…

* * *

Відьмак не дав йому втекти. Наздогнав, наступив на задній сегмент тулуба, тяв згори з розмаху. Цього разу панцир головогрудей піддався, з тріщини бризнула й полилася густа зеленувата кров. Потвора борсалася, ii кінцівки дико били об землю.

Геральт тяв мечем, цього разу повністю відділяючи пласку голову від решти.

Важко дихав.

Звіддаля загриміло. Вітер, що оце раптом здійнявся, і небо, яке почало швидко темнішати, сповіщали про наближення грози.

* * *

Альберт Смулька, новопризначений гмінний жупан[3 - …новопризначений гмінний жупан – жупаном у правовій системі давньоі Польщі називався королівський чиновник, який мав повноту адміністративноі влади на рівні окремих територіальних одиниць; гміною ж в адміністративному поділі Польщі зветься найменша територіальна одиниця (походить від нім. Gemeinde – «спільнота», «громада»).], уже під час першоі зустрічі нагадував Геральтові брукву: був кругленький, неохайний, товстошкірий і взагалі-то зовсім нецікавий. Інакше кажучи, не дуже він відрізнявся від інших урядників гмінного рівня, з якими доводилося відьмакові контактувати.

– Значить, то правда, – сказав жупан. – Шо як відьмак ти на клопоти валечний. Йонас, мій попередник, – продовжив за мить, не дочекавшись із боку Геральта жодноі реакціі, – нахвалитися тобою не міг. Віриш, шо я його

за брехуна вважав. Значить, шо йому не до кінця вірив. Знаю, як діла вміють казочками обростати. Особливо серед люду темного: там, куди не плюнь, чи диво, чи чудо, чи інший який відьмак із силами нелюдськими. А ти, бач, показав, шо воно правда щира. Там, у бору, за річечкою, людей зникло – і не полічити. А як тудой до містечка дорога коротша, то й ходили, дурні… На власну погибель. Не зважаючи на перестороги. А нині такий уже час, шо краще не швендяти по пустках, по лісах не лазити. Усюди потвори, усюди людоіди. У Темеріі, на Тукайському узгір'і, осьо ось як страшенна справа сталася, п'ятнадцятеро людей у поселенні вугільників якийсь упир лісовий повбивав. Роговизною те поселення звалося. Чув ти напевне. Не? Але, шоб я здох, правду кажу. Начебто й чорнокнижники слідство в тій Роговизні вчиняли. Ну, шо там казати. Ми теперички тута, в Ансегісі, у безпеці. Тобі дякуючи.

Вийняв із комода скринечку. Розклав на столі аркуш паперу, макнув у каламар перо.

– Обіцяв ти, шо страшидло вб'еш, – промовив, не підводячи голови. – Тож слова на вітер не кидав. Чесний ти, як на волоцюгу… Та й тим людиськам життя врятував. Бабі й дівулі. Подякували вони хоч? У ноги кинулися?

«Не кинулися, – зціпив зуби відьмак. – Бо ще не цілком опритомніли. А я звідси поіду ще до того, як вони опритомніють цілком. До того, як зрозуміють, що я використав іх наче принаду, у пихатому зарозумінні повіривши, що зумію врятувати всю трійцю. Поіду ще до того, як до дівчинки дійде, доки зрозуміе вона, що з моеі провини вона тепер напівсирота».

Почувався він поганюще. Напевне, був то результат використаних перед битвою еліксирів. Напевне.

– Ото монструмо, – жупан посипав папір піском, тоді струсив пісок на підлогу, – справжнісінька огидність. Глянув я на трупа, як той принесли… Шо воно таке було?

Геральт не мав щодо цього впевненості, але не хотів це виказувати.

– Арахноморф.

Альберт Смулька ворухнув губами, даремно намагаючись повторити.

– Тьху, хай йому: як звати, так звати, псу на нього насрати. То тим мечем ти його засік? Отим клинком? Можна глянути?

– Не можна.

– Ха, бо зачароване напевне лезо. І дорогим мусить… Ласий шматочок… Ну, але ми тут гала-гала, а час сплива. Умову виконано, час на платню. А передусім формальності. Розпишися на фактурі. Значиться, хрестик або який інний знак постав.

Відьмак узяв поданий йому рахунок, повернув до світла.

– Гляньте на нього, – покрутив головою жупан, скривившись. – Ніби шо, читати вміе?

Геральт поклав папірець на стіл, підіпхнув у бік урядника.

– Мала помилка, – сказав спокійно й тихо, – вкралася до документа. Умовлялися ми на п’ятдесят крон. А фактура виставлена на вісімдесят.

Альберт Смулька склав долоні, спер на них підборіддя.

– То не помилка, – також знизив голос. – То, скоріше, доказ визнання. Ти забив страшенне страшидло, напевне ж була то непроста працечка… тож і ставка нікого не здивує…

– Не розумію.

– Аякже. Не вдавай невинне дитятко. Хочеш мене переконати, що Йонас, як тут радив, не виставляв тобі таких ото фактур? Голову дам, шо…

– Що «шо»? – перебив його Геральт. – Що він завищував рахунки? А різницю, на яку полегшував королівську скарбницю, ділив зі мною навпіл?

– Навпіл? – Жупан скривив губи. – Не перебирай, відьмаче, не перебирай. Подумати тільки, який важнячий. З різниці ти отримаєш третину. Десять крон. Для тебе воно й так чимала премія. А мені більше належить, хоча б і через мою функцію. Державні урядники повинні бути статечними. Чим урядник державний статечніший, тим престиж держави вищий. А зрештою, шо ти про таке можеш знати? Шось мене ця розмова знудила. Підпишеш фактуру чи ні?

Дощ дудонів по даху, надворі лило, наче з цебра. Але вже не гриміло, гроза віддалялася.

Інтерлюдія

За два дні після того

– Дуже просимо, шановна, – владно кивнув Белогун, король Кераку. – Дуже просимо. Слуги! Стільця!

Стелю кімнати оздоблював плафон, фреска, що зображувала вітрильник серед хвиль, тритонів, гіпокампів[4 - …фреска, що зображувала вітрильник серед хвиль, тритонів, гіпокампів – тритонами, згідно з античною (а потім – і середньовічною та ренесансною традицією), називалися морські істоти, яких зображали з риб’ячим хвостом (або й двома) замість ніг, із мушлею, у яку вони сурмлять, викликаючи на морі бурі або стишуючи їх; гіпокампом же у давніх греків називався морський кінь із риб’ячим хвостом (а інколи – з риб’ячим хвостом замість задньої пари ніг); згідно з переказами, саме гіпокампів запряжено в колісниці морських богів, зокрема й Посейдона.] і створінь, що нагадували омарів. А фреска на одній зі стін була мапою світу. Мапою, як давно вже ствердила Корал, абсолютно фантастичною, що

небагато спільного мала зі справжнім розташуванням суходолу та морів. Але красива та зроблена зі смаком.

Двое пажів притягли та встановили важкезне різьблене карло. Чародійка всілася, поклавши руки на бильця так, аби ii вкриті рубінами браслети стало добре видно й щоби неможливо було не звернути на них уваги. На завитому волоссі мала вона ще й рубінову діадемку, а в глибокому декольте – рубінове колье. Усе спеціально для королівськоі аудієнціі. Хотіла справити враження. І справляла. Король Белогун витріщав очі, не зрозуміти, чи на рубіни, чи на декольте.

Белогун, син Осмика, був, можна сказати, королем у першому поколінні. Татко його згромадив досить значний маеток на морській торгівлі, а також, здається, на морському розбоі. Прикінчивши конкурентів і монополізувавши каботажні плавання в регіні, Осмик проголосив себе королем. Акт самозванчоі коронаціі, по суті, лише формалізував статус-кво, тож не породив великих застережень і не викликав протестів. Трохи раніше в результаті приватних війн і военок Осмик уладнав прикордонні та владні конфлікти із сусідами – Верденом та Цідарісом. Стало відомо, де Керак починається, де закінчується й хто там володарює. А раз володарює, то е він королем, а тому надається йому такий титул. Природним чином титул та влада переходять від батька до сина, тож нікого не здивувало, що після смерті Осмика на троні сів його син Белогун. Щоправда, синів Осмик мав більше – ще, здається, чотирьох, але всі вони зреклися прав на корону, один навіть начебто добровільно. Таким ото чином Белогун владарював у Кераці вже років бодай більше двадцяти, згідно з родинною традиціею отримуючи зиски з корабельного будівництва, транспорту, риболовлі та піратства.

Тепер же, сидячи на троні, на підвищенні, у соболиному ковпаку, із берлом у руці, король Белогун давав аудієнціі. Величний, наче жук-гнойовик на коров'ячій купі.

– Шановна й мила нам пані Литто Нейд, – привітав він. – Наша улюблена чародійка Литта Нейд. Вирішила знову провідати Керак. І, напевне, знову надовго?

– Корисне мені морське повітря. – Корал провокаційно поклала ногу на ногу, демонструючи туфельки на модній пробці. – За ласкавим дозволом вашоі королівськоі милості.

Король обвів поглядом синів, що сиділи поряд. Обидва рослі, наче жердини, нічим не нагадували батька, кістлявого, жилавого, але не дуже показного зростом. Самі вони на братів схожі не були. Старший, Егмунд, чорний, наче крук, Зандер – трохи молодший, майже блондин-альбінос. Обидва поглядали на Литту без симпатіі. Очевидним чином дратував іх привілей, згідно з яким чародіі в присутності королів сиділи, тож на аудієнціях ім надавали стільці. До того ж привілей той мав загальне розповсюдження, і не можна було не звертати на нього уваги нікому, хто хотів би вважатися цивілізованим. А сини Белогуна дуже хотіли такими вважатися.

– Ласкавий дозвіл, – повільно промовив Белогун, – ми надамо. За одніеі умови.

Корал підняла руку й уважно придивилася до своїх нігтів. Мало то просигналізувати, що умови Белогуна мала вона деінде. Король сигнал не вловив. А якщо й уловив, то вміло це приховав.

– Дійшло до вух наших, – сапнув гнівно, – що бабам, які дітей мати не бажають, шановна пані Нейд магічні декокти надає. А тим, що вже вагітні, допомагає плід скинути. А ми тут, у Кераці, процедуру таку за неморальну вважаємо.

– Те, на що жінка має природне право, – сухо відповіла Корал, – неморальним бути не може ipso facto[5 - У силу факту (лат.).].

– Жінка, – король випростав на троні худу постать, – має право очікувати від чоловіка лише двох подарунків: на літо вагітності, на зиму – лаптів із тонкого лика. Як перший, так і другий подарунок має завданням своїм заякорити жінку в домі. Бо дім є місцем для жінки відповідним, приписаним їй природою. Жінка з великим черевом та з потомством, вчепленим у її спідницю, від дому не віддалиться, і не спадуть їй на думку жодні дурнуваті ідеї, а це гарантує душевний спокій і чоловікові. Спокійний душевно чоловік може важко працювати заради примноження багатства й добробуту свого володаря. Чоловікові ж, який працює в поті чола свого й без передиху, спокійному за своє стадо, також не спадуть на думку жодні дурнуваті думки. А коли жінку хтось намовить, що може вона народжувати, якщо захоче, а якщо не захоче, то й не мусить, коли хтось до того ж підкаже їй спосіб та підсуне засіб, тоді, шановна, тоді-то порядок суспільний починає хитатися.

– Так воно і є, – втрутився княжич Зандер, уже віддавна видивляючись нагоди, аби втрутитися. – Власне так!

– Жінка, яка не бажає материнства, – продовжував Белогун, – жінка, яку не прив’яжуть до дому черево, колиска й дітлахи, скоро піддасться хтивості, це справа будь-кому очевидна та неминуча. Тоді й чоловік втратить душевний спокій і рівновагу духу, а в попередній гармонії його щось заскрегоче та засмердить, та що там: виявиться, що ніякої гармонії там немає, як немає й жодного ладу. Особливо того ладу, у якому природною є щоденна важка праця. А також і те, що від важкої праці тої отримую і я. А від думок таких лише один крок до безладдя. До комплоту, бунту, заколоту. Ти зрозуміла, Нейд? Хто дає бабам засоби, що запобігають вагітності чи роблять можливим її переривання, той нищить суспільний порядок, під’юджує до крамоли та бунту.

– Так воно і є, – втрутився Зандер. – Вірно!

Литта якось мало переймалася збереженням вдаваного авторитету та владності Белогуна, бо ж достеменно знала, що як чародійка вона недоторканна, а едине, що король може, – це теревенити. Утім, стрималася від того, щоби прямо повідомити йому, що в королівстві його скрегоче та смердить уже віддавна, що ладу в ньому стільки, як кіт наплакав, а едина гармонія, яку знають мешканці, – то інструмент музичний, різновид акордеона. І що вплутувати в те жінок, материнство чи його небажання – доказ не лише мізогенії, але й кретинізму.

– У твоєму другому висновку, – сказала вона натомість, – уперто повертався мотив помноження багатства й добробуту. Я чудово тебе розумію, бо й мій

власний добробут дивовижно мені до вподоби. І я ні за що у світі не відмовлюся від усього, що добробут мені забезпечує. Я вважаю, що жінка має право народжувати, коли хоче, і не народжувати, коли не хоче, але через це не стану дискутувати, бо кожен має право на якісь там погляди. Зверну лише увагу, що за надану жінкам медичну допомогу я беру платню. Це досить посутне джерело моїх прибутків. У нас, королю, економіка вільного ринку. Не втручайся, дуже прошу, у джерело моїх прибутків. Бо прибутки мої, як ти добре знаєш, це також прибутки Капітулу й усього братства. А братство геть погано реагує на спроби ущемлення своїх прибутків.

– Чи не намагаешся ти мені погрожувати, Нейд?

– З чого б то? Мало того, я заявляю про допомогу й співпрацю, що заходить ген як далеко. Знай, Белогуне, що якщо через експлуатацію та грабунки, які ти впроваджуеш, дійде в Кераці до безладдя, якщо запалае тут, пишномовно кажучи, смолоскип бунту, якщо підніметься бунтівний мотлох, аби витягнути тебе звідси за шию, скинути з трону й відразу після того повісити на сухій гілляці… Тоді зможеш розраховувати на моїх побратимів. На чародіїв. Прийдемо ми з допомогою. Не допустимо ані заколотів, ані анархії, бо й нам вони не з руки. Тож отримуй і примножуй багатство. Примножуй спокійно. І не перешкоджай примножувати іншим. Дуже прошу й добре тобі раджу.

– Радиш?! – аж захлинувся, устаючи зі стільця, Зандер. – Ти радиш?! Батькові?! Батько е королем! Королі порад не слухають, королі наказують!

– Сідай, сину, – скривився Белогун, – і сиди тихенько. А ти, чарівнице, слухай сюди. Маю тобі дещо сказати.

– Ну?

– Я беру собі нову дружину… Сімнадцять рочків… Вишенька, скажу тобі. Вишенька на кремі.

– Вітаю.

– Роблю я це з поглядів династичних. Через турботу про спадкоемність і лад у державі.

Егмунд, який доти мовчав, наче камінь, підвів голову.

– Спадкоемність? – гарикнув, а злий блиск його очей не оминув уваги Литти. – Яку таку спадкоемність? Ти маеш шістьох синів і вісім дочок, враховуючи побічних! Мало тобі?

– Сама бачиш, – махнув кістлявою рукою Белогун. – Сама бачиш, Нейд. Мушу подбати про спадкоемність. Чи маю залишити корону й королівство тому, хто таким ото чином звертаеться до батька? На щастя, я ще живу й правлю. І правити маю намір довго. Як уже сказав, я одружуюся…

– І?

– Якби… – Король почухав за вухом, глянув на Литту з-під примружених повік. – Якби вона… Моя нова дружина, значить… Звернулася до тебе по ті

засоби… Забороняю тобі їх давати. Бо я проти таких засобів! Бо воно аморально!

– Можемо про те домовитися, – усміхнулася чарівно Корал. – Твоїй вишеньці, якщо вона звернеться, я їх не надам. Клянуся.

– Оце я розумію, – просяяв Белогун. – Ось, прошу, як ми чудово зуміли домовитися. На грунті взаемної поваги й обопільного порозуміння. Бо навіть відрізнятися треба ладно й складно.

– Це вірно, – втрутився Зандер. Егмунд напружився, вилаявся стиха.

– У межах поваги й порозуміння, – Корал накрутила рудий локон на палець, глянула уверх, на плафон, – а також піклуючись про гармонію та лад у твоїй державі… Маю певну інформацію. Довірену інформацію. Мені огидне доносительство, але шахрайство та злодійкуватість огидні мені ще більше. А йдеться, мій королю, про нахабні фінансові зловживання. Є ті, які намагаються тебе обкрадати.

Белогун нахилився на троні, а обличчя в нього по-вовчому скривилося.

– Хто? Прізвища!

Розділ 2

Керак, місто у північному королівстві Цідаріс, у гирлі річки Адалатте. Колись столиця окремого королівства К., яке в результаті невмілого правління та згасання панівної гілки наслідування захиріло, втратило значення й було поділене сусідами та поглинутим виявилося. Має порт, кілька фабрик, морський маяк і десь зо 2000 мешканців.

    Еффенберг і Тальбот.
    Encyclopaedia Maxima Mundi, т. VIII

Затока іжачилася щоглами й повнилася вітрилами, білими та різнокольоровими. Більші кораблі стояли на рейді, захищені мисом та хвилеломом. У самому порту, біля дерев’яних молів, чаїлися судна менші й зовсім маленькі. На пляжах чи не кожне вільне місце займали човни. Або рештки човнів.

На кінчику мису, пошмаганий білими хвилями прибою, поставав морський маяк із білої та червоної цегли, оновлений релікт ельфійських часів.

Відьмак штурхнув бік кобили острогою. Плітка підвела голову, роздула ніздрі, наче й вона втішалася запахом моря, який доносив вітер. Підгонена, рушила крізь дюни. До вже близького міста.

Місто Керак, столиця так само називаного королівства, розлігшись на двох берегах пригирлового відрізка річки Адалатте, було поділене на три окремі, чітко відмінні райони.

На лівому березі Адалатте знаходився комплекс порту, доки та промислово-торговельний осередок, що охоплював верфі й майстерні, а також фабрики з переробки, склади, торжища та базари.

Протилежний бік річки, район, що звався Пальмірою, заполонили халупи та хатинки бідноти й працюючого люду, будинки й крами дрібних торговців, бійні, м'ясні лавки та чисельні кабаки й корчми, що оживали тільки після заходу сонця, бо Пальміра була й районом розваг та заборонених утіх. Досить легко також, як знав Геральт, можна було тут втратити гаманець чи отримати ніж під ребро.

Далі від моря, на лівому березі, за високим гостроколом із товстих колод, простягався, власне, Керак, квартал вузьких вуличок між кам'яницями багатих купців і фінансистів, факторіями, банками, ломбардами, шевськими та кравецькими закладами, магазинами та магазинчиками. Розташовано було тут також і корчми та будинки розпусти вищої категорії, у тому числі заклади, що пропонували те саме, що в припортовій Пальмірі, але за значно вищу ціну. Центр кварталу утворювали чотирикутний ринок, будинок міської ратуші, театр, суд, митниця й кам'яниці міської еліти. Посеред ратушної площі стояв на постаменті страшезно обісраний чайками пам'ятник засновникові міста, королю Осмику. Була то явна липа, бо приморське місто існувало задовго до того, коли Осмик приліз сюди дідько його знає звідки.

Вище на пагорбі стояв замок і королівський палац, за формою та виглядом досить нетиповий, бо був то колись старий храм, перебудований та розбудований після того, коли залишили його жерці, скривджені повною відсутністю зацікавлення з боку місцевого люду. Після храму залишилася навіть кампаніла, чи то дзвіниця з великим дзвоном, у який дотепер панuючий король Кераку Белогун наказував бити щоденно опівдні та – вочевидь, на зло підданим – опівночі.

Дзвін відізвався, коли відьмак заїхав поміж першими хатами Пальміри.

Пальміра смерділа рибою, пранням та кружалом, тіснява на вулицях була потворна, проїзд ними коштував відьмакові чимало часу та терплячки. Він зітхнув, коли нарешті дістався до мосту й перебрався на лівий берег Адалатте. Вода смерділа й несла грудки збитої піни – результат праці фарбарні, що стояла вище за течією. Звідти вже недалеко було до шляху, що вів до оточеного гостроколом міста.

Він залишив кобилу в стайнях перед містом, заплативши наперед за два дні й залишивши стаенному бакшиш, аби гарантувати Пліточці потрібний догляд. Скерував свій шлях до вартівні. До Кераку ввійти можна було лише крізь вартівню, після проходження контролю та малоприємних процедур, що його супроводжували. Відьмака та необхідність трохи дратувала, але він розумів її мету: мешканців району за гостроколом не дуже радувала думка про візити гостей із портової Пальміри, особливо в особі мореплавців із чужих країв, які сходили там на берег.

Він увійшов до вартівні, дерев'яної споруди зрубної конструкції, що містила, як він знав, кордегардію. Думав, що розуміє, що на нього чекає. Помилявся.

За свое життя він відвідав чимало кордегардій. Малі, середні й великі, у закутках світу близьких і цілком далеких, у регіонах цивілізованих більше, менше або й узагалі поза цивілізацією. Усі кордегардії світу смерділи затхлістю, потом, шкірою й сечею, як і залізом та маззю для його консервації. У кордегардії Керака було так само. А скоріше було б, якби класичних запахів кордегардії не перебивав важкий, задушний, стелі сягаючий сморід пердіння. У меню гарнізону тутешньої кордегардії – у цьому не могло бути сумнівів – домінували зернобобові, як то горох, біб і кольорова квасоля.

А от тутешній гарнізон був винятково дамський. Складався він із шістьох жінок. Вони сиділи за столом і були поглинуті підвечірком. Усі пані жадібно сьорбали з глиняних мисок щось, що плавало там у рідкому перцевому соусі.

Найвища зі стражниць, мабуть, комендантка, відсунула від себе миску, встала. Геральт, який завжди вважав, що бридких жінок немає, раптом відчув, що його змушують ревізувати цей погляд.

– Зброю на стіл!

Як і всі присутні тут, стражниця була підстрижена під нуль. Волосся вже встигло трохи відрости, створюючи на лисій голові неохайну щетину. З-під розіпнутих камзолу й сорочки виглядали м’язи живота, що породжували думку про великий зашнурований рулет. Біцепси стражниці, аби залишатися в межах різницькоі образності, мали розмір свинячих окороків.

– Зброю на стіл клади! – повторила вона. – Оглух?

Одна з іі підвладних, досі схилена над мискою, трохи підвелася й перднула гучно й протягло. Їі товаришки зареготали. Геральт помахав рукавичкою. Стражниця дивилася на його мечі.

– Гей, дівчатка! Ідіть-но сюди!

«Дівчатка» встали досить неохоче, потягуючись. Усі, як помітив Геральт, одягнені були в стилі, скоріше, вільному й напівоголеному, а головно – такому, що дозволяв похвалитися м’язами. Одна мала на собі короткі шкіряні штани зі штанинами, розпоротими по швах, аби влізли туди стегна. А за одяг від таліі вгору слугували ій головно хрест-навхрест сплетені ремені.

– Відьмак, – заявила. – Два мечі. Сталевий та срібний.

Друга, висока й широка в плечах, як й інші, безцеремонним рухом полізла під сорочку Геральта, схопилася за срібний ланцюжок, витягла медальйон.

– Знак він має, – підтвердила. – Вовк на знаку, з вишкіреними зубами. Виходить, і справді відьмак. Пропустимо?

– Правила не забороняють. Мечі він здав…

– Власне. – Геральт спокійно включився в перемовини. – Я здав. Обидва вони, сподіваюся, будуть у депозиті під охороною? З отриманням за розпискою? Яку я зараз отримаю?

Стражниці, шкірячи зуби, оточили його. Одна штурхнула наче неохоче. Інша голосно перднула.

– Отим розписуюся, – пирхнула.

– Відьмак! Найманий убивця потвор! А мечі віддав! Відразу! Покірний, наче який молокосос!

– Морквинку свою також би здав, якби наказали!

– То накажемо йому! Га, дівулі? Нехай виймае з матні!

– Погляньмо, які в тих відьмаків морквинки!

– Досить, – гарикнула комендантка. – Щось розігралися ви, дірки! Гонсхореку, сюди, швидко! Гонсхореку!

З приміщення поруч вигулькнув лисий і немолодий мосьпан у бурій опанчі та вовняному береті. Відразу як увійшов, розкашлявся, зняв берет і розпочав ним обмахуватися. Мовчки взяв обкручені ременями мечі, зробив Геральтові знак, аби він ішов слідом. Відьмак не зволікав. У мішанці газів, що наповнювали кордегардію, гази кишкові починали вже рішуче переважати.

Приміщення, до якого вони увійшли, розділяли солідні залізні грати. Мосьпан в опанчі заскрипів у замку величезним ключем. Повісив мечі на вішак поряд з іншими мечами, шаблями, кордами й кортеласами[6 - Повісив мечі на вішак поряд з іншими мечами, шаблями, кордами й кортеласами – серед досить відомоі читачеві зброі автор згадуе корди – бойові ножі з широким лезом та односторонньою заточкою (зокрема, від тіеі назви походить слово «кортик») – та кортеласи (або інколи «корделанси», назву яких виводять від «великий ніж, корд») – короткі масивні шаблі, які часто застосовували під час абордажних боів на морі.]. Відкрив обшарпаний реестр, шкрябав у ньому поволі й довго, безперестанно кашляючи, ледь переводячи подих. Нарешті тицьнув Геральтові розписку.

– Я так розумію, що моі мечі тут у безпеці? Під ключем і під охороною?

Бурий мосьпан, важко дихаючи та сапаючи, зачинив грати, показав йому ключ. Геральта це не переконало. Кожні грати можна розкрити, а звукові ефекти флатуленціі[7 - …звукові ефекти флатуленціі – флатуленція (від лат. flatus – «пердіж») – це надлишкове накопичення газів у кишечнику; інакше кажучи – метеоризм.] пані стражниць могли заглушити спроби вторгнення. Утім, виходу не було. Треба було вирішити те, заради чого він прибув до Керака. І якнайшвидше полишити місто.

* * *

Корчму, або ж – як називала іі вивіска – австерію «Natura Rerum»[8 - Природа речей (лат.).] було розташовано в не дуже великому, але елегантному будинку з кедрового дерева з гострим дахом та високим комином. Фасад будинку оздоблював ганок зі сходами, обставленими великими алое в дерев’яних піддонах. Із закладу линули кухонні запахи, головним чином

м’яса, що запікалося на решітках. Запахи були настільки запаморочливими, що відьмакові «Natura Rerum» відразу здалася Едемом, садом насолоди, щасливим островом, затишком благословенних, що стікає молоком та медом.

Швидко з’ясувалося, що Едем той – як і будь-який Едем – охороняється. Мав свого цербера, сторожа з вогняним мечем. Геральт мав нагоду побачити його в справі. Цербер, хлоп низький, але міцної статури, на його очах відігнав від саду худого юнака. Юнак протестував – кричав і жестикулював, що, схоже, цербера нервувало.

– Тобі заборонено заходити, Муус. І ти добре про те знаєш. Тож іди геть. Не повторюватиму.

Юнак відступив від сходів так швидко, аби уникнути поштовху. Був він, як зауважив Геральт, передчасно полисілий: рідке й довге біляве волосся починалося в нього тільки від тім’ячка, що взагалі-то справляло враження досить паскудне.

– Та йохав я вас і ваші заборони! – крикнув юнак із безпечної відстані. – Не дуже й хотілося! Ви не одні-єдині, до конкурентів піду! Задаваки кляті! Парвеню! Щит золочений, а на халявах гівно! І воно мені стільки важить, як оте гівно! А гівно завжди гівном і залишиться!

Геральт трохи занепокоївся. Лисіючий юнак, хоча й паскудний з інтер’еру, поводився цілком аристократично, може, і не був забагатим, але в будь-якому разі елегантнішим за нього. Тож якщо елегантність була вирішальним критеріем…

– А ти куди, запитаю? – холодний голос цербера урвав потік його думок. І підтвердив побоювання. – Це ексклюзивний заклад, – продовжив цербер, блокуючи собою сходи. – Значення слова розумієш? То начебто виключений. Для декого.

– Чому для мене?

– Не одяг прикрашає людину. – Цербер, який стояв на кілька сходинок вище, зміг глянути на відьмака згори. – Ти, чужоземцю, жива ілюстрація народної мудрості. Твій одяг не прикрашає тебе анітрохи. Може, якісь інші приховані якості тебе й прикрашають, не стану розбиратися. Повторюю, це заклад ексклюзивний. Ми тут людей, які, як бандити, вдягнені, не шануємо. Як і озброєних.

– Я не озброєний.

– Але виглядаєш так, наче навпаки. Тож тихенько ходи собі деінде.

– Постривай-но, Тарпе.

В одвірку з’явився засмаглий чоловік в оксамитовому каптані. Брови він мав кущисті, погляд – проникливий, а ніс – орлиний. І чималий.

– Скоріше за все, – повчав цербера орлиний ніс, – ти не знаєш, із ким маєш справу. Не знаєш, хто це до нас завітав.

Довге мовчання цербера засвідчило, що й справді не знає.

– Геральт із Рівіі. Відьмак. Знаний тим, що оберігає людей та рятує їм життя. Як тиждень тому тут, на наших околицях, в Ансегісі, де він урятував матір із дитиною. А кількома місяцями раніше в Цізмарі – про що чимало говорили – прикінчив левкроту-людожерку[9 - …прикінчив левкроту-людожерку – левкротою в античній (а надалі й у середньовічній) традиції називалася дивна хижа істота, про яку вперше говорить Пліній Старший у «Природничій історії», описуючи її таким чином: «Тварина, що має неймовірну швидкість; розміром вона з дикого віслюка, з ногами оленя, шиєю, хвостом та грудьми наче в лева, головою борсука, роздвоєним копитом, паща її розтягується до вух, а замість зубів одна суцільна кістка; кажуть, що ця тварина вміє наслідувати людський голос»; у середньовічних бестіаріях у левкроти замість борсукової нерідко з'являється кінська голова.], діставши поранення. Як би я міг заборонити заходити в мій заклад тому, хто займається настільки зацним промислом? Навпаки, я радий такому гостеві. І я маю за честь, що він захотів мене провідати. Пане Геральте, австерія «Natura Rerum» вітає вас на своєму порозі. Я Феб Равенга, володар цього скромного закладу.

Стіл, за який посадовив його метр, був накритий скатертиною. Усі столи в «Natura Rerum» – у більшості зайняті – було накрито скатертинами. Геральт не пам'ятав, коли він востанне бачив у корчмі скатерки.

Хоча було йому цікаво, він не роззирався, не бажаючи виглядати, наче простак та провінціал. Утім, швидкий погляд дозволив помітити обстановку скромну, але елегантну та витончену. Витонченою – хоча не завжди елегантною – була й публіка, у більшості, як він оцінив, купці та ремісники. Були капітани кораблів, засмаглі та бородаті. Не бракувало пістряво одягнених панів-шляхтичів. Пахло тут також добре й витончено: печеним м'ясом, часником, кмином і великими грошима.

Він відчув на собі погляд. Коли за ним слідкували, його відьмачі відчуття сигналізували про це миттево. Глянув кутиком ока та непомітно.

Тією, що слідкувала, – також досить непомітно, так, що простому смертному було й не зауважити, – була молода жінка з лисячо-рудим волоссям. Вона вдавала, що повністю поглинута їжею – чимось, що смаковито виглядало й навіть звіддаля спокусливо пахло. Стиль та мова тіла не залишали сумнівів. Не для відьмака. Він готовий був закластися, що була вона чародійкою.

Метр кахиканням висмикнув його з роздумів та раптової ностальгії.

– Нині, – заявив урочисто й не без гордощів, – ми пропонуємо теляче гузко, тушковане в овочах із грибами та квасолею. Ягнячий кострець, печений із баклажанами. Свинячу грудинку в пиві, подану з глазурованими сливами. Печену лопатку вепра, подану з яблуками в желе. Качину грудку з пательні, подану з червоною капустою та журавлиною. Кальмарів, нашпигованих цикорієм, із білим соусом та з виноградом. Вудильника на решітці в сметанному соусі, поданого з тушкованими грушками. А також наші звичайні делікатеси: гусяче стегенце в білому вині з підбором фруктів, печених на пательні, та тюрбо в карамелізованих чорнилах каракатиці, поданих із раковими шийками.

– Якщо любиш рибу, – біля столу невідомо коли і як з’явився Феб Равенга, – то я щиро рекомендую тюрбо. З уранішнього улову, зрозуміло. Гордість нашого шеф-кухаря.

– Тоді тюрбо в чорнилах. – Відьмак ледь переборов у собі ірраціональне бажання замовити заразом кілька страв, усвідомлюючи, що це було б проявом поганого смаку. – Дякую за пораду. Уже став я відчувати муки вибору.

– Яке вино, – запитав метр, – добрий пан бажає?

– Прошу обрати щось відповідне. Я погано розуміюся на винах.

– Мало хто це визнає, – усміхнувся Феб Равенга. – А геть небагато признаються. Не турбуйтеся, ми виберемо сорт і рік, пане відьмак. Не заважатиму, бажаю вам смачного.

Утім, побажанню тому не судилося збутися. Геральт також не мав нагоди упевнитися, яке вино йому оберуть. Смак тюрбо в чорнилах каракатиці також мав того дня залишитися для нього загадкою.

Рудоволоса жінка раптом облишила ігри в потаємність, знайшла його поглядом. Усміхнулася. Він не міг позбутися враження, що злостиво. Відчув тремтіння.

– Відьмак, називаний Геральтом із Рівії?

Запитання поставив один із трьох одягнених у чорне мосьпанів, які тихцем підійшли до столу.

– Це я.

– Іменем закону тебе арештовано.

Розділ 3

Якого присуду мені боятись?

Адже чиню я по закону.

В. Шекспір. Венеціанський купець[10 - Пер. з англ. І. Стешенко.]

Призначена Геральтові державна захисниця уникала дивитися йому в очі. Із завзятістю, гідною кращого зайняття, крутила теку з документами. Документів там було небагато. Точніше – два. Пані адвокат, певно, вчила їх напам’ять. Аби сяйнути захисною промовою, мав він сподівання. Але, як підозрював, було це марне сподівання.

– В арешті, – пані адвокат нарешті підвела погляд, – ти побив двох співкамерників. Мабуть, я повинна знати причину?

– Primo, я відкинув іхні сексуальні залицяння, а вони не хотіли розуміти, що «ні» значить «ні». Secundo, люблю бити людей. Tertio, це брехня. Вони самі покалічилися. Об стіни. Аби мене очорнити.

Говорив він повільно й байдуже. Після тижня, проведеного в тюрмі, було йому все одно.

Захисниця закрила теку. Аби відразу іі відкрити. Після чого поправила майстерно зроблену перуку.

– Побиті, – зітхнула, – начебто скарги не подають. Тож зосередимося на інстигаторському звинуваченні. Трибунальський асесор[11 - Трибунальський асесор – асесором (від лат. assessor – «засідатель») у Давньому Римі, як і в середньовічній управлінській системі називалася посада офіційного урядника, наділеного судовою владою; своєю чергою, трибунальським судом (або «коронним трибуналом») у Речі Посполитій від часів Стефана Баторія називалася вища судова апеляційна інстанція для шляхетських судів.] звинуватить тебе в серйозному злочині, який підпадає під суворе покарання.

«А як інакше?» – подумав він, розглядаючи вроду пані адвоката. Замислився, скільки вона мала років, як потрапила до школи чародійок. І в якому віці школу ту покинула.

Обидва функціонуючі чародійські університети, – чоловічий у Бан Арді та жіночий в Аретузі, на острові Танедд, – окрім випускників та випускниць, продукували й відходи. Попри густе сито вступних іспитів, що в цілому дозволяли відрізати та відкинути безнадійні випадки, тільки під час перших семестрів по-справжньому відбувалася селекція та проявлялися ті, які зуміли замаскуватися. Ті, для кого мислення виявлялося досвідом прикрим і страшним. Затаені дурні, лінивці й ментальні соні обох статей, яким не було чого робити в школах магіі. Проблема полягала в тому, що зазвичай були то нащадки осіб заможних або таких, що з інших причин вважалися корисними. Після того, як іх викидали з університету, треба було щось із тією проблемною молоддю робити. З хлопцями, виставленими з Бан Арду, проблем не було: потрапляли в дипломатію, чекали на них армія, флот та поліція, найтупішим залишалася політика. Магічні відходи в образі чарівної статі пристосувати до економіки було важче лише на перший погляд. Хоча й відсторонені від навчання, ті панянки встигли переступити пороги чародійського університету та скуштувати трохи магіі. А вплив чародійок на володарів та всі сфери політичного й економічного життя був надто великим, аби панянок залишати в халепі. Витягували іх із тих проблем. Потрапляли вони до сфери справедливості. Ставали юристками.

Захисниця закрила теку. А тоді відкрила іі.

– Я рекомендую визнати провину, – сказала. – Тоді ми можемо розраховувати на лагідніший вирок…

– Визнати що? – перервав іі відьмак.

– Коли суд запитае, чи ти визнаеш, відповідай, що погоджуешся. Визнання провини буде взято як пом’якшувальні обставини.

– Тоді як ти маеш намір мене захищати?

Пані адвокат закрила теку. Ніби кришку труни.

– Ходімо. Суд чекае.

Суд чекав. Бо із судовоі зали власне випроваджували попереднього делінквента. Не дуже, як помітив Геральт, радісного.

На стіні висів засиджений мухами щит, на ньому виднівся герб Кераку – блакитний дельфін nageant[12 - Що пливе (фр.).]. Під гербом стояв суддівський стіл. Сиділо за ним три особи. Худорлявий писарчук. Збляклий підсудок. І пані суддя, статечна з вигляду й обличчя жіночка.

Лавку праворуч від суддів займав трибунальський асесор, що виконував обов'язки звинувачення. Виглядав він поважно. Досить поважно, щоби не ризикувати зустрічатися з ним на темній вулиці.

На протилежному ж боці, ліворуч від суддівського складу, стояла лавка для звинувачених. Місце, приписане йому.

Далі пішло аж бігом.

– Геральта, званого Геральтом із Рівіі, за професією відьмака, звинувачено в зловживанні, у захопленні та привласненні коштів, що належать Короні. Діючи в змові з іншими особами, яких він корумпував, звинувачений завищував розмір виставлених за свої послуги рахунків із наміром привласнення тих надлишків. Це мало наслідок – втрати для скарбниці держави. Доказом е донос, notitia criminis[13 - Сповіщення про злочин (лат.), юридична назва доносу.], який звинувачення додало до документів. Донос той…

Стомлений вираз обличчя та відсутній погляд судді виразно свідчили, що статечна жіночка перебуває думками десь-інде. І що турбують іі цілком інші питання та проблеми: прання, діти, колір фіранок, сходження тіста для маковика та складки на дупі, що обіцяють подружню кризу. Відьмак покірно прийняв факт, що він менш важливий. Що з чимось таким він конкурувати не зможе.

– Здійснений звинуваченим злочин, – продовжував обвинувач без тіні емоціі, – не тільки руйнуе країну, але й підважуе й розбивае суспільний лад. Правопорядок вимагае…

– Включений до документів донос, – перервала суддя, – суд мусить трактувати як probatio de relato, доказ зі слів третьоі особи. Чи обвинувачення може додати інші докази?

– Інших доказів немае… Поки що… Звинувачений, як уже сказано, е відьмаком. Це мутант, який перебуває поза людською спільнотою, який зневажае закони людські та ставить себе над ними. У своій криміногенній та соціопатичній професіі він мае справу зі злочинним елементом, а також із нелюдьми, зокрема з расами, що традиційно ворожі людству. Порушення законів відьмак мае у своій нігілістичній природі. У випадку відьмака, Високі Судді, відсутність доказів е найкращим доказом… Це доводить підступність, а також…

– Чи звинувачений… – Суддю, схоже, не цікавило, що ще доводить відсутність доказів. – Чи звинувачений визнає провину?

– Не визнаю. – Геральт не звернув увагу на розпачливі сигнали пані адвоката. – Я невинний, жодного злочину я не вчиняв.

Мав він трохи вправності, був у нього досвід спілкування з виміром справедливості. Також він поверхово ознайомився з літературою з цього предмета.

– Звинувачують мене через упередження…

– Протестую! – крикнув асесор. – Звинувачений проголошує промову!

– Відхиляю.

– …через упередження до моеі особи та професіі, інакше кажучи, у результаті praeiudicium, а praeiudicium наперед містить у собі брехню. До того ж звинувачують мене в результаті анонімного доносу, причому лише одного. Testimonium unius non valet. Testis unus, testis nullus. Ergo[14 - Поодиноке свідчення не враховується. Свідчить один – ніхто не свідчить. Тож… (лат.).], це не звинувачення, а лише припущення, чи то praesumptio. А припущення залишае сумніви.

– In dubio pro reo! – отямилася захисниця. – In dubio pro reo[15 - Сумніваючись – утримайся (лат.).], Високий Суде!

– Суд, – суддя гепнула молотком, розбудивши збляклого підсудка, – постановив визначити майнову заставу в розмірі п’ятиста новіградських крон.

Геральт зітхнув. Цікаво йому було, чи обидва його співтовариша з камери вже отямилися й чи зробили з того, що сталося, якийсь висновок. Чи доведеться ім натовкти й всипати наново.

Розділ 4

А місто що таке, як не народ?!

В. Шекспір. Коріолан[16 - Пер. з англ. Д. Павличка.]

На самому краечку велелюдного торжища стояла недбало збита з дощок ятка з престарезною бабусею в солом’яному капелюшку, кругленькою та рум’яною, наче добра фея з казки. Над бабусею висів напис: «Щастя та радість – тільки в мене. Огірок у подарунок». Геральт затримався, вигріб мідяки з кишені.

– Налий, бабцю, – зажадав похмуро, – півкварти щастя.

Вдихнув поглибше, випив одним махом, видихнув. Витер сльози, які сивуха витиснула в нього з очей.

Був вільним. І злим.

Про те, що він вільний, довідався, що цікаво, від особи, яку знав. Заочно. Був це той самий передчасно полисілий юнак, якого на його очах вигнали з австеріі «Natura Rerum». І який, як виявилося, був канцелярським щуром у трибуналі.

– Ти вільний, – заявив йому полисілий юнак, сплітаючи та розплітаючи худі та поплямовані чорнилами пальці. – Заставу сплачено.

– Ким сплачено?

Інформація виявилася конфіденційною, полисілий канцелярський щур відмовився ії надати. Відмовився також – і також рішуче – повернути реквізовані сакви Геральта. Де, окрім іншого, були готівка й банківські чеки. Рухоме майно відьмака, – заявив він не без злостивості, – було розцінене владою як cautio pro expensis – внесок на рахунок судових коштів та можливих покарань.

Сперечатися було безглуздо й без сенсу. Геральт мусив радіти, що при виході з в’язниці йому віддали хоча б ті речі, які під час затримання він мав у кишенях. Особистий дріб’язок та дрібні гроші. Такі дрібні, що нікому не захотілося іх красти.

Він порахував мідяки, що залишилися. І посміхнувся до старенькоі.

– І ще півкварти радості попрошу. За огірок дякую.

Після бабусиноі сивухи світ помітно покращився. Геральт знав, що це скоро мине, тож приспішив кроки. Мав справи, які треба було вирішити.

Пліточка, його кобила, на щастя, залишилася поза увагою суду й не увійшла в почет cautio pro expensis. Була вона там, де він ii залишив, – у боксі стайні, доглянута й нагодована. Такого поводження відьмак не міг залишити без нагороди незалежно від стану власного майна. Зі жмені срібних монет, що вціліли у вшитій в сідло схованці, кілька відразу отримав стаенний, якому від тоі щедрості аж подих відібрало.

Горизонт над морем темнів. Геральтові здалося, що він бачить іскорки блискавиць.

Перед входом до кордегардіі він завбачливо набрав у груди свіжого повітря. Не допомогло. Пані стражниці сьогодні мусили з’істи більше квасолі, ніж зазвичай. Набагато, набагато більше квасолі. Хтозна, може, це була неділя.

Одні, як завжди, іли. Інші були зайняті грою в кості. Побачивши його, встали від столу й оточили його.

– Гляньте, відьмак, – сказала комендантка, стаючи дуже близько. – Узяв і приліз.

– Я залишаю місто. Прийшов забрати свою власність.

– Якщо ми дозволимо, – інша стражниця штурхнула його ліктем начебто випадково, – то що це нам дасть? Викупити тре', братчику, викупити! Гей, дівчатка! Що він має кожній зробити?

– Нехай кожну в голу дупу поцілує!

– Та й лизне! Поглибше!

– Та ні! Ще чимось заразить нас!

– Але він нам винен. – Ще одна наперла на нього бюстом, твердим, наче скеля. – Завинив нам, має щось приемненьке зробити, не?

– Хай якусь пісеньку нам заспівае. – Інша голосно перднула. – А мелодію під оті моі ноти підбере!

– Або під моі! – Інша перднула ще голосніше. – Бо моі голосніші.

Решта дам аж за боки хапалася від сміху.

Геральт проклав собі шлях, намагаючись не застосовувати насилля. У ту мить двері складу депозитів відчинилися й у них став мосьпан у бурих опанчі й береті. Депозитор Гонсхорек, чи як там його. Побачивши відьмака, роззявив рота.

– Ви? – пробелькотів. – Як же воно? Ваші мечі…

– Саме так. Моі мечі. Попрошу іх.

– Але ж… Але ж… – Гонсхорек похитнувся, схопився за груди, ледь хапаючи ротом повітря. – Але ж я тих мечів не маю!

– Вибач?

– Не маю… – Обличчя Гонсхорека почервоніло. І скорчилося, наче в пароксизмі болю. – Їх же ж забрано…

– Як так? – Геральт відчув, як охоплює його холодна лють.

– Забра… но…

– Як це – забрано? – Він ухопив депозитора за груди. – Ким, сука, забрано? Що воно, нахер, має значити?

– Розписка…

– Власне! – Він відчув на руці залізну хватку. Комендантка стражі відіпхнула його від Гонсхорека, що саме почав задихатися. – Власне! Покажи розписку!

Відьмак розписки не мав. Розписка на отримання зброї залишилася в його саквах. Саквах, реквізованих судом. Як внесок за рахунок судових коштів та можливих покарань.

– Розписка!

– Не маю. Але…

– Немае розписки – немае депозиту, – не дала йому скінчити комендантка. – Мечі забрано, не чув? Сам же ж, напевне, і забрав. А тепер вертеп тут крутиш? Віджати щось бажаеш? А ніц тобі з того. Забирайся геть.

– Я не піду, поки…

Комендантка, не послаблюючи хватки, відтягнула Геральта й розвернула його. Обличчям до дверей.

– Нахер пішов.

Геральт жінок бити відмовлявся. Утім, щодо того, хто мав плечі, наче борець, живіт – наче рулет, а литки – наче дискобол, а до того всього ще й пердів, наче мул, не мав жодних бар'єрів. Відіпхнув комендантку й з усіх сил гепнув ій у щелепу. Своім улюбленим правим гаком.

Інші завмерли, але лише на мить. Комендантка ще не встигла приземлитися на стіл, розбризкуючи довкола квасолю й перцевий соус, а вони вже насіли на відьмака. Одній він без роздумів розквасив носа, другій дав так, що аж хруснули зуби. Двох почастував Знаком Аард, і ті полетіли, наче ляльки, на стійку з алебардами, зваливши іх усі з неймовірним стуком і грюкотом.

Отримав у вухо від комендантки, убабляноі в соус. Друга стражниця, та, із твердим бюстом, схопила його ззаду ведмежою хваткою. Він гепнув іі ліктем так, що аж завила. Комендантку пхнув на стіл, ударив розмашистим гаком. Ту, з розквашеним носом, ударив у сонячне сплетіння й повалив на землю, чув, як іі вигортае. Інша, буцнута в скроню, гупнула стриженою потилицею об стовп, обм'якла, очі іі миттево затягнула імла.

Але на ногах трималися ще четверо. І край настав його перевазі. Дістав ззаду в голову, а відразу після того – у вухо. А після – у криж. Якась із них підтяла йому ноги, коли впав, дві звалилися на нього, притиснули, працюючи кулаками. Інші не шкодували копняків.

Ударом чола в обличчя він викреслив одну з тих, що притискали його, але відразу на зміну ій прийшла інша. Комендантка – упізнав він по краплях соусу. Ударом згори дала йому в зуби. Він плюнув жінці кров'ю прямо в очі.

– Ніж! – репетувала вона, мотаючи стриженою головою. – Ніж мені дайте! Яйця йому відчикрижу!

– Навіщо ніж! – крикнула інша. – Я йому й так відгризу!

– Стояти! Струнко! Що воно мае значити? Струнко, я сказав!

Голос, оглушливий і вимогливий, продерся крізь шум битви, угамував стражниць. Вони випустили Геральта з обіймів. Він ледь підвівся, відчуваючи біль. Вигляд поля бою трохи покращив його настрій. Не без задоволення поглядав на свої досягнення. Стражниця, яка лежала під стіною, уже розплющила очі, але досі була не в змозі навіть усістися. Друга, зігнута, випльовувала кров і мацала пальцями зуби. Третя, та, із розквашеним носом, намагалася встати, але раз у раз падала, ковзаючи по калюжі власної квасолевої блювоти. З усієї шістки тільки половина трималася на ногах. Тож результат міг задовольняти. Навіть у світлі того факту, що, якби не втручання, він і сам би дістав чимало каліцтв – і невідомо, чи зумів би встати власними силами.

А тим, хто втрутився, був достойно вдягнений чоловік зі шляхетними рисами, що аж випромінював авторитет. Геральт не знав, хто це. Натомість пречудово знав його товариша. Красунчика у вигадливому капелюсі зі встромленим у нього пером білої чаплі, із блондинистим, накрученим щипцями волоссям, що сягало плечей. Того, хто носив дублет кольору червоного вина й сорочку з мереживним жабо. Хто стояв із незмінною лютнею й настільки ж незмінною нахабною посмішкою на губах.

– Привіт, відьмаче! Але ж і вигляд у тебе! З цим побитим писком! Я зо сміху лусну!

– Привіт, Любистку. Я також радий тебе бачити.

– Що тут діється? – Чоловік зі шляхетними рисами взяв руки в боки. – Ну? Що з вами? Доповідати згідно зі статутом! Ну ж бо!

– То оцей! – Комендантка витрусила з вух залишки соусу й звинувачувально тицьнула в Геральта. – Він винуватий, вельможний пане інстигатор! Скандалив і репетував, а потім битися розпочав. І все через якісь там мечі з депозиту, на який він і розписки не мав. Гонсхорек підтвердить… Гей, Гонсхореку, що ти там скрутився в кутку? Обісрався? Рухай дупою, вставай, скажи вельможному панові інстигатору… Гей! Гонсхореку! Що це ти?

Досить було глянути уважніше, щоби відгадати, що сталося з Гонсхореком. Не було потреби навіть перевіряти пульс, досить було просто глянути на біле, наче крейда, обличчя. Гонсхорек був мертвим. Він просто й звикло був мертвим.

* * *

– Ми розпочнемо слідство, пане з Рівії, – сказав Ферран де Леттенхоф, інстигатор[17 - Інстигатор (від лат. instigio – «розпочати судову справу») – у судовій системі Речі Посполитої головний прокурор, який призначався на посаду королем та мав слідкувати за виконанням повинностей у королівстві, пов’язаних із королівським прибутком, а також справами державної зради й злочинами з боку офіційних посадовців.] королівського трибуналу. – Якщо ви складаєте офіційну скаргу та позов, ми мусимо його почати, як наказує закон. Візьмемо на допит усіх, хто під час арешту й судового слідства мав доступ до ваших речей. Арештуємо підозрілих…

– Тих, що зазвичай?

– Вибачте?

– Нічого-нічого.

– Ну, так. Справу напевне буде прояснено, а винних у крадіжці мечів – притягнено до відповідальності. Якщо й справді до крадіжки дійшло. Ручаюся, що загадку ми прояснимо й правда вилізе назовні. Раніше чи пізніше.

– Я волів би раніше. – Відьмакові не дуже подобався тон інстигатора. – Мої мечі – це мое існування, я не можу без них виконувати свої професійні обов'язки. Знаю, що робота моя багатьма сприймається погано, а особа моя потерпає в результаті фальшивого її зображення. Що походить від упередження, забобонів та ксенофобії. Я розраховую, що цей факт не впливатиме на слідство.

– Не впливатиме, – сухо відповів Ферран де Леттенхоф. – Бо панує тут правосуддя.

Коли пахолки винесли померлого Гонсхорека, за наказом інстигатора було зроблено ревізію складу зброї та всієї кімнатки. Як легко було здогадатися, від мечів відьмака там не було й сліду. А комендантка стражі, що глипала на Геральта так само скоса, указала ім на підставку з шипом, на який небіжчик наколював принесені депозитні розписки. Серед тих розписок швидко знайшлася й відьмакова. Комендантка погортала реєстр, аби через хвилину тицьнути ім під носа.

– Прошу, – указала із тріумфом, – як воля ваша, помітка про те, що забрали. Підпис: Герланд із Риблі. Я ж вам казала, що відьмак тут був і сам свої мечики прибрав. А тепер дурить, напевне, щоби відшкодування загорнути! Через нього Гонсхорек копита відкинув! Через ті проблеми жовч його залила й дідько його взяв.

Ані вона, ані жодна зі стражниць, щоправда, не наважилися засвідчити, що котрась із них насправді бачила Геральта, коли забирали його зброю. Постійно якісь тут крутяться, а вони були зайняті, бо іли.

Над дахом будинку суду кружляли чайки, жахливо кричачи. Вітер відігнав на південь грозову хмару з-над моря. Вийшло сонце.

– Я хотів би заздалегідь попередити, – сказав Геральт, – що на моі мечі накладено сильні чари. Тільки відьмаки можуть їх торкатися, в інших вони відбирають вітальні сили. Головним чином воно проявляється через занепад сил чоловічих. Інакше кажучи, через статеву слабкість. Цілковиту й перманентну.

– Ми будемо мати це на увазі, – кивнув інстигатор. – Поки що я просив би, аби ви не виїжджали з міста. Я схильний прикрити очі на скандал у кордегардії, там, зрештою, скандали стаються регулярно, пані стражниці легко піддаються емоціям. А оскільки Юліан… чи то пан Любисток за вас ручається, я впевнений, що й ваша справа в суді вирішиться успішно.

– Моя справа, – примружився відьмак, – це ніщо інше, як переслідування. Цькування, що походить з упередження та антипатії…

– Докази буде розглянуто, – відрізав інстигатор. – І на іхній підставі буде вчинено дії. Так хоче правосуддя. Те саме, завдяки якому ви перебуваете на волі. На поруках, а тому умовно. І ви, пане з Рівії, повинні дотримуватися тих умов.

– Хто оплатив оце поручництво?

Ферран де Леттенхоф холодно відмовився розкрити інкогніто відьмакового добродія, попрощався й у супроводі пахолків попрямував у бік входу до суду. Любисток тільки того й чекав. Ледве вони покинули ринок і вийшли на вуличку, розкрив усе, що взнав:

– Справжня послідовність нещасливих збігів, друже Геральте. І гідних жалю інцидентів. А якщо йдеться про заставу, то сплатила іі за тебе така собі Литта Нейд, яка серед своіх відома як Корал через колір помади, якою вона користується. Це чародійка, яка вислужується перед Белогуном, тутешнім корольком. Усі голову ламають, навіщо вона це зробила. Бо ніхто інший, як саме вона, і послала тебе за грати.

– Що?

– Я ж кажу. Це Корал на тебе донесла. Саме це нікого не здивувало, бо всім відомо, що чародіі щодо тебе затялися. А тут раптом така сенсація: чародійка ні з того ні з сього виплачує заставу й дістає тебе з льоху, до якого тебе іі стараннями й кинули. Ціле місто…

– Усім? Ціле місто? Що ти тут вигадуеш, Любистку?

– Я використовую метафори та перифрази. Не вдавай, що не знаеш ти ж мене, як облупленого… Зрозуміло, що не «ціле місто», а виключно деякі добре поінформовані серед тих, хто перебуває близько до урядових кіл.

– І ти, виходить, також е тим, хто нібито перебуває близько?

– Угадав. Ферран – це мій кузен, син брата мого батька. Я заявився сюди до нього з візитом як до родича. І довідався про твої проблеми. Відразу за тебе заступився, ти ж, правда, у цьому не сумніваешся? Я ручався за твою чесність. Розповів про Йеннефер…

– Сердечно тобі дякую.

– Облиш той свій сарказм. Я мусив про неі розповісти, аби дати кузенові зрозуміти, що тутешня магічка оббріхуе тебе й очорнює тебе через заздрість і ревнощі. Що всі ті звинувачення – фальшивка, що ти ніколи не принижуешся до фінансових оборудок. У результаті мого заступництва Ферран де Леттенхоф, королівський інстигатор, найвищого рангу екзекутор закону, уже переконаний у твоій невинності…

– Мені так не здалося, – заявив Геральт. – Навпаки. Відчував я, що він мені не довіряе. Ані в справі начебто зловживань, ані в справі зникнення мечів. Чув, що він говорив про докази? Докази для нього – то фетиш. Тож

доказом махінацій стане донос, а доказом містифікації викрадення мечів – підпис Герланда з Риблі в реєстрі. До того ж та міна, коли він застерігав мене від спроб виїзду з міста…

– Те, як ти його сприймаєш, образливо, – заявив Любисток. – Я знаю його краще за тебе. Те, що я за тебе заступився, для нього варте більшого, ніж дюжина дутих доказів. А застерігав він тебе слушно. Чому, ти вважаєш, ми обидва, я та він, пішли до кордегардії? Аби втримати тебе від того, щоб ти наробив дурниць! Хтось, кажеш, підставляє тебе, фабрикує фальшиві докази? Тож не давай тому хтосю доказів правдивих. А таким була б твоя втеча.

– Може, ти й правий, – погодився Геральт. – Але інстинкт говорить мені дещо інше. Треба мені дати драпака, поки не взяли в облогу. Спершу арешт, потім застава, відразу після того мечі… Що буде ще? Дідько, без меча я почуваюся, як… Як слимак без шкаралупи.

– Як на мене, щось ти дуже переймаешся. Що тут, мало магазинів? Махни рукою ти на ті мечі, купи собі щось інше.

– А якби вкрали в тебе твою лютню? Отриману, як пам’ятаю, за досить драматичних обставин? Ти б не переймався? Махнув би рукою? І пішов би купувати собі іншу в лавці за рогом?

Любисток рефлекторно затиснув долоні на лютні й обвів навколо сполошеним поглядом. Утім, ніхто не скидався на потенційного грабіжника інструментів і нездорового інтересу до його унікальної лютні не виявляв.

– Ну так, – видихнув він. – Розумію. Як і моя лютня, твої мечі теж свого роду єдині й незамінні. До того ж… як там ти говорив? Зачаровані? Такі, що викликають магічну імпотенцію… Дідько, Геральте! Ти тільки зараз мені про те говориш? Я ж часто перебував у твоїй компанії, мав ті мечі на відстані витягнутої руки! А інколи й ближче! Тепер усе ясно, тепер я розумію… Останнім часом, най йому, мав я певні труднощі…

– Заспокойся. З тією імпотенцією це побрехеньки. Я вимислив те на місці, розраховуючи, що плітка піде. Що злодій злякається…

– Як злякається, то буде готовий притопити мечі в гноївці, – тверезо констатував бард, усе ще трохи поблідлий. – І ти ніколи їх не відшукаеш. Скоріше, покладися на мого кузена Феррана. Він тут уже давно інстигатором, має цілу армію шерифів, агентів та шпиків. Знайдуть злодія вмить, побачиш.

– Якщо він іще тут, – заскреготів зубами відьмак. – Міг гайнути, поки я сидів у буцегарні. Як там, кажеш, зветься та чародійка, завдяки якій я туди потрапив?

– Литта Нейд, прізвисько – Корал. Здогадуюся, що ти маеш намір робити, приятелю. Але не знаю, чи це найкраща думка. То чародійка. Чаклунка й жінка в одній особі, словом, чужий вид, який не піддається раціональному пізнанню й функціонує за незрозумілими для звичайних чоловіків механізмами та принципами. Що я тобі, зрештою, говорю, ти й сам про все чудово знаеш. У тебе ж у цьому питанні багатий досвід… Що воно за галас?

Безцільно мандруючи вулицями, вони потрапили на околиці майданчика, над яким стояв безперестанний стукіт молотків. Функціонувала тут, як виявилося, велика бондарська майстерня. Біля самої вулиці, під навісом, громадилися рівні штабелі сушених клепок. Звідси, переношувані босими підлітками, клепки мандрували до столів, де затискали їх у спеціальних упорах й обробляли скоблями. Опрацьовані клепки переходили до інших ремісників, ті закінчували їх на довгих стругальних лавках, стоячи над ними розчепіривши ноги по кістки в стружках. Готові клепки потрапляли в руки бондарів, які складали їх докупи. Геральт хвилинку приглядався, як під впливом тиску хитромудрих тисків та скручених болтами стяжок постає форма діжки, що відразу фіксувалася за допомогою набитих на виріб залізних обручів. Аж на вулицю вилітав пар від великих котлів, у яких діжки парили. З глибини майстерні, з подвір'я, долітали запахи дерева, розжареного над вогнем: там діжки гартували перед подальшою обробкою.

– Скільки не бачу діжку, – заявив Любисток, – спонукає вона мене до пива. Ходімо за ріг. Я знаю там один симпатичний шинок.

– Іди сам. Я провідаю чародійку. Здається, я знаю, хто то, я вже її бачив. Де її шукати? Не кривися, Любистку. Це вона, як мені здається, є джерелом і першопричиною моїх клопотів. Я не стану чекати, як плинутимуть справи, піду та запитаю її прямо. Не можу я стирчати в цьому містечку. Хоча б із тієї причини, що з грошвою в мене, скоріше, так собі.

– На те, – сказав гордо трубадур, – ремедіум знайдеться. Я тебе підтримаю фінансово… Геральте? Що діється?

– Повернися до бондарні й принеси мені клепку.

– Що?

– Принеси мені клепку. Хутко.

Вуличку загородили трійко кремезних здоровил із поганющими неголеними й немитими пиками. Один, плечистий настільки, що майже квадратний, тримав у руці окуту палюгу, товстезну, наче вимбовка кабестана[18 - …палюгу, товстезну, наче вимбовка кабестана – кабестаном у морській справі називається пристрій для перенесення вантажу (наприклад, якоря), і механізм цей складається з вертикального вала, на який намотується канат або ланцюг, кінець котрого кріпиться до вантажу; вимбовкою ж (від нідерл. winden – «навивати» та boom – «дерево») називається зйомний важіль, за допомогою якого крутять кабестан.]. Другий, із кожухом хутром наверх, носив тесак, а за поясом мав абордажну сокирку. Третій, засмаглий, наче моряк, озброєний був довгим, паскудним із виду ножем.

– Гей ти там, смердюше рівійський! – розпочав квадратний. – Як почуваешся без мечів на спині? Наче з голою сракою на вітрі, га?

Геральт дискурсу не підтримав. Чекав. Чув, як Любисток лається з бондарями за клепку.

– Уже немає в тебе іклів, виродку, отруйна відьмача гадино, – продовжував квадратний, схоже, найвправніший в ораторському мистецтві. – Гадини без іклів ніхто не злякається! Бо воно тоді наче черв'як чи інша мінога

глистувата. Ми таку мерзоту під підбор беремо та в кашу чавимо. Щоби не посміло воно більше в міста наші заходити, поміж поштивими людьми. Не станеш, стерво, наших вулиць слизом своїм бруднити! Бий його, браття!

– Геральте! Лови!

Він підхопив кинуту клепку на льоту, відскочив від удару палицею, гепнув квадратного в голову збоку, закрутився, тріснув головоріза в кожусі в лікоть – головоріз крикнув та випустив тесак. Відьмак ударив його під коліно й повалив, після чого проскочив поряд та зацідив клепкою в скроню. Не став чекати, поки головоріз упаде, і, не перериваючи руху, знову вивернувся з-під палиці квадратного, бацнув його по пальцях, затиснутих на дубці. Квадратний заричав від болю й випустив палицю, а Геральт ушкварив його по черзі у вухо, у ребра й у друге вухо. А потім копнув між ногами з розмаху. Квадратний упав і став округлим, скрутився, скорчився, торкаючись землі чолом.

Засмаглий, з трійці найспритніший і найшвидший, затанцював навколо відьмака. Уміло перекидаючи ніж із руки в руку, атакував на зігнутих ногах, тнучи навхрест.

Геральт легко уникав ударів, відступав, чекав, поки той зробить крок ширше. А коли те сталося, замашним ударом клепки відбив ніж, піруетом обкрутився навколо напасника й зацідив йому в потилицю. Зарізяка впав на коліна, а відьмак ткнув його в праву нирку. Тицьнутий завив і напружився, і тоді відьмак дістав його клепкою трохи нижче вуха, у нерв, відомий медикам як привушне сплетіння.

– Йой, – сказав, ставши над зарізякою, що звивався, хрипів і давився криком. – Це мае бути боляче.

Розбійник у кожусі витягнув з-за пояса сокирку, але не вставав із колін, не знаючи, що робити. Геральт розвіяв його сумніви, приваливши клепкою по потилиці.

Вуличкою, розпихаючи збитих у купу глядачів, набігали пахолки з міськоі стражі. Любисток угамував іх, посилаючись на знайомства, гарячково пояснював, хто тут був нападником, а хто діяв у самообороні. Відьмак жестами підкликав барда ближче.

– Прослідкуй, – повчав, – аби взяли цю мерзоту в колодки. Вплинь на кузена-інстигатора, аби він іх серйозно притис. Вони або самі мочили пальці в крадіжці мечів, або хтось іх найняв. Вони знали, що я буду беззбройний, тому відважилися напасти. Клепку віддай бондарям.

– Мені довелося цю клепку купити, – признався Любисток. – І, певно, я добре зробив. Непогано, як бачу, ти володіеш дощечкою. Маеш таку носити постійно.

– Я йду до чародійки. Провідати. Мушу йти з клепкою?

– На чародійку, – скривився бард, – і це факт, придалося б щось важче. Наприклад, дубець. Один відомий мені філософ примовляв: ідучи до жінки, не забудь узяти із собою…

– Любистку.

– Добре-добре, я розтлумачу тобі, як потрапити до магічки. Але спершу, якщо я можу дати тобі пораду…

– Ну?

– Відвідай лазню. І цирульника.

Розділ 5

Стережіться розчарувань, бо зовнішність обманює. Такими, якими вони видаються, речі є рідко. А жінки – ніколи.

Любисток. Півстоліття поезії

Вода в чаші фонтана завирувала й закипіла, розбризкуючи золотаві крапельки. Литта Нейд, яку звали Корал, чародійка, простягнула руку, проскандувала стабілізуюче закляття. Вода згладилася, наче оліею полита, запульсувала сполохами. Картинка, спочатку невиразна й туманна, набрала гостроти й припинила тремтіти, хоча й лишилася трохи зміненою через рух води; але була вона чітка й прочитувальна. Корал нахилилася. Бачила у воді Пряні Ряди – головну вулицю міста. І чоловіка з білим волоссям, який тією вулицею крокував. Чародійка придивлялася. Спостерігала. Шукала вказівок. Деталей, які дозволили б передбачити, що станеться.

Про те, хто такий справжній чоловік, Литта мала усталений погляд, випрацьований роками досвіду. Вона вміла розпізнати справжнього чоловіка в купі більш-менш вдалих імітацій. І для цього ій принаймні не треба було вдаватися до фізичного контакту: цей спосіб тестування чоловічості вона, як і більшість чародійок, вважала не лише тривіальним, але й каламутним, таким, що часто заводив на манівці. Така дегустація, як вона зрозуміла після кількох спроб, може, і була б перевіркою смаку, але після себе надто часто залишала вона несмак. Нестравність. І печію. А, бува, ще й блювоту.

Литта вміла розпізнати справжнього чоловіка навіть здаля, спираючись начебто на слабкі й незначні прикмети. Справжній чоловік, з'ясувала через практику чародійка, захоплюється риболовлею, але виключно на штучну мушку. Колекціонує військові фігурки, еротичні малюнки й власноруч виконані моделі парусників, зокрема й у пляшках, а порожніх пляшок від дорогих напоїв у його будинку ніколи не бракує. Він уміє добре готувати, вдаються йому справжні шедеври кулінарного мистецтва. Ну й, узагалі-то, він самим виглядом збуджує бажання.

Утім, відьмак Геральт, про якого чародійка багато чула, про якого розвідала чимало інформації й за яким власне спостерігала у воді басейну, мав лише одну з перерахованих умов.

– Мозаіко!

– Я тут, пані майстрине.

– У нас буде гість. Щоби все мені було готове й на рівні. Але спочатку принеси мені сукню.

– Чайну троянду? Чи морську воду?

– Білу. Він одягається в чорне, влаштуемо йому інь та ян. І туфельки, вибери щось під колір, аби зі шпилькою щонайменше на чотири дюйми. Не можу дозволити, аби він дивився на мене згори.

– Пані майстрине… Та біла сукня…

– Ну?

– Вона така…

– Скромна? Без оздоб й оборок? Ех, Мозаіко, Мозаіко. Чи ти ніколи не навчишся?

* * *

У дверях його мовчазно привітав огрядний та пузатий бурмило зі зламаним носом та очима маленькоі свинки. Оглянув Геральта з ніг до голови, а потім іще раз у зворотному порядку. Після чого відсунувся, даючи знак, що той може проходити.

У передпокоі чекала дівчина з гладенько зачесаним, майже прилизаним волоссям. Без слова, одним жестом вона запросила його всередину.

Він увійшов просто в заквітчане патіо з фонтаном, що плюскотів посередині. У центрі фонтана стояла мармурова статуя у вигляді голоі танцюючоі дівчини, чи, скоріше, дівчинки, якщо мати на увазі слабко розвинуті вторинні статеві ознаки. Крім того, що статуя була вирізана долотом майстра, привертала вона увагу ще одніею деталлю: із цоколем фонтана поєднувала іі виключно одна точка – великий палець ноги. Жодним чином, як оцінив відьмак, таку конструкцію не вдалось би стабілізувати без допомоги магіі.

– Геральт із Рівіі. Вітаю. І запрошую.

Для того, щоби вважатися за класичну красуню, чародійка Литта Нейд мала надто гострі риси. Рожевий відтінку теплого персика, яким делікатно торкнулися іі вилиць, ту гостроту згладжував, але не приховував. Підкреслені ж кораловою помадою губи мали форму настільки досконалу, що аж занадто. Але не це було головним.

Литта Нейд була рудою. Рудою класично й натурально. Пом’якшена світло-іржава червоність іі волосся наводила на думку про літне хутро лиса. Якби – Геральт був у тому абсолютно переконаний – упіймати рудого лиса й посадовити його поруч із Литтою, обидва вони виявилися б одніеі масті, не відрізнити. Навіть коли чародійка рухала головою, серед червоності

запалювалися іскорки світліші, жовтаві, наче в лисячому хутрі. Цей тип рудого волосся зазвичай супроводжує ластовиння, причому зазвичай надмірне. А втім, у Литти його помітно не було.

Геральт відчув занепокоєння, забуте й приспане, але воно раптом пробудилося десь там, у глибині. По натурі своїй він мав дивну, неможливу для витлумачення схильність до рудоволосих; кілька разів ця пігментація волосся вже підштовхувала його до скоєння дурні. Тож належало стерегтися, і відьмак з усіх сил пообіцяв це собі. Утім, завдання було трохи полегшено. Власне, минав рік із того часу, коли вчинення такого роду дурні перестало його спокушати.

Еротично стимулююча рудизна була не єдиною привабливою рисою чародійки. Білосніжна сукня була скромною й цілком неефектною, але це мало свою мету, мету слушну й без найменших сумнівів заплановану. Простота ця не розпорошувала уваги того, хто дивився, а концентрувала погляд на привабливій фігурі. І на глибокому декольте. Точніше кажучи, у «Добрій Книзі» пророка Лободи, у виданні ілюстрованому, Литта Нейд могла б позувати для гравюри для заставки розділу «Про нечисте пожадання».

Кажучи ще точніше, Литта Нейд була жінкою, з якою лише повний дурень міг бажати зв’язатися довше, ніж на дві доби. Цікаво, що саме за такими жінками зазвичай увивалися чоловіки, схильні зв’язуватися з ними на куди довший термін.

Пахла вона фрезією та абрикосом.

Геральт схилився, після чого удав, що більше, ніж фігурою й декольте чародійки, цікавиться скульптурою у фонтані.

– Запрошую, – повторила Литта, указуючи на стіл із малахітовою поверхнею й на два плетені крісла. Почекала, поки він сяде, сама ж, сідаючи, похвалилася зграбною литкою й туфелькою зі шкіри ящірки. Відьмак удав, що всю його увагу поглинули карафки та патера з фруктами.

– Вина? Це «Нугар» із Туссану, як на мене, то куди цікавіше, ніж рекламоване «Ест-Ест». Також є «Коте-де-Блессур», якщо ти надаєш перевагу червоному. Налий нам, Мозаіко.

– Дякую. – Він прийняв від зализаної дівчини бокал, усміхнувся до неї. – Мозаіка. Гарне ім’я.

Помітив у її очах жах.

Литта Нейд поставила бокал на столик. Зі стукотом, який мав привернути його увагу.

– І що ж, – сказала, ворухнувши головою з рудими локонами, – привело славетного Геральта з Рівії до мого скромного порога? Помираю від цікавості.

– Ти виплатила за мене заставу, – сказав він спеціально сухо. – Чи то поручництво. Завдяки твоїй щедрості я вийшов із буцегарні. До якої я

потрапив також завдяки тобі. Вірно? То через тебе я провів у камері цілий тиждень?

– Чотири дні.

– Чотири доби. Я хотів би, якщо це можливо, дізнатися про причини, що тобою керували. Обидві.

– Обидві? – Вона піднесла брови та бокал. – Є лише одна. І вона – та сама.

– Ага. – Він удав, що всю увагу присвячує Мозаіці, яка крутилася з протилежного боку патіо. – Через ту само причину, через яку ти на мене донесла й посадила до в'язниці, з в'язниці ти мене потім і дістала?

– Браво.

– Ось я й запитую: навіщо?

– Аби довести тобі, що я можу.

Він відпив ковток вина. Яке й насправді було добрим.

– Ти довела, – кивнув, – що можеш. А насправді могла б просто сказати про це, хоча б і зустрівши на вулиці. Я б повірив. Ти захотіла зробити це інакше та зрозуміліше. Тож я й запитую: що далі?

– Я й сама про це думаю. – Вона хижо глянула на нього з-під вій. – Але нехай справи плинуть власним ходом. Поки ж скажімо так, що дію я від імені й за дорученням кількох моїх конфратерів. Чародіїв, які мають на тебе певні плани. Чародії ті, обізнані з моїми дипломатичними талантами, визнали мене особою, яка цілком придатна для того, аби поінформувати тебе про іхні плани. Поки що це все, що я можу тобі відкрити.

– Небагато.

– Ти правий. Але поки що – соромно це визнати – я й сама не знаю більше, бо не сподівалася, що ти з'явишся так швидко, що так швидко відкриеш, хто виплатив заставу. Що, як мене запевняли, мало залишитися таемницею. Коли я знатиму більше, більше й відкрию. Будь терплячим.

– А справа моіх мечів? Це елемент ціеі гри? Цих таемничих чародійських планів? Чи ще один доказ твоіх можливостей?

– Я нічого не знаю про справу твоіх мечів, що б воно не значило й чого б воно не стосувалося.

Він повірив не до кінця. Але теми не продовжив.

– Твоі конфратери-чародіі, – сказав, – останнім часом наввипередки демонструють мені антипатію та ворожість. Зі шкіри лізуть, аби мені досадити та зіпсувати життя. У кожній поганій пригоді, що зі мною трапляється, я маю право шукати сліди іхніх масних пальчиків. Послідовність нещасливих збігів. Кидають мене у в'язницю, потім випускають, потім повідомляють, що мають стосовно мене певні плани. Що

твоі конфратери придумають цього разу? Я навіть боюся робити якісь здогади. А ти, визнаймо, дуже дипломатично наказуеш мені залишатися терплячим. Але ж я не маю виходу. Усе одно я мушу чекати, аж доки справа, породжена твоім доносом, потрапить на розгляд суду.

– Але ж тим часом, – усміхнулася чародійка, – ти можеш максимально скористатися свободою й тішитися ii благами. На суді стоятимеш як вільна людина. Якщо справа взагалі потрапить до суду, бо я зовсім у тому не впевнена. А навіть якщо й так, то повір: причин для переживань немае. Довірся мені.

– З довірою, – парирував він із посмішкою, – можуть бути проблеми. Справи твоіх конфратерів останнім часом серйозно підірвали мою довіру. Але я намагатимуся. А зараз я піду. Аби вірити й терпляче чекати. Уклоняюся.

– Не вклоняйся ще. Ще хвилинку. Мозаіко, вина.

Змінила позу в кріслі. Відьмак надалі вперто вдавав, що не бачить відкритих у розрізі сукні колін та стегон.

– Що ж, – сказала вона за мить, – немае чого те пом'якшувати. Відьмаків ніколи добре не сприймали в нашому середовищі, але нам було досить вас ігнорувати. Було так до певного часу.

– До часу, – йому набридли ці виверти, – коли зв'язався я з Йеннефер.

– Ні, помиляешся. – Вона втупила в нього очі кольору жадеіту. – До того ж двічі. Primo, то не ти зв'язався з Йеннефер, а вона – з тобою. Secundo, зв'язок той мало кого дратував, серед нас відмічали й не такі екстравагантності. Зворотнім пунктом було ваше розставання. Коли ж це сталося? Рік тому? Ах, як же швидко минае час…

Вона зробила ефектну паузу, розраховуючи на його реакцію.

– Рівно рік тому, – продовжила, коли стало зрозумілим, що реакції не буде. – Частина нашого середовища… не дуже велика, але впливова… зволіла тебе тоді помітити. Не для всіх було зрозумілим, що там, власне, між вами сталося. Одні з нас уважали, що то Йеннефер, опритомнівши, порвала з тобою й виставила тебе під зад. Інші відважилися припускати, що це ти, прозрівши, пустив Йеннефер плазом та втік, куди очі бачили. У результаті, як я вже згадувала, ти став об'ектом зацікавленості. А також, як ти слушно вгадав, і антипатіі. Та що там, були навіть і такі, які хотіли тебе якось покарати. На щастя для тебе, більшість вирішила, що шкода зусиль.

– А ти? До якоі частини середовища належала ти?

– До тіеі, – Литта скривила коралові губи, – яку твій любовний скандал, уяви собі, виключно розважав. Інколи смішив. Часом давав можливість для справжньоі азартноі розваги. Я особисто завдячила тобі чималим виграшем готівкою, відьмаче. Закладалися, як довго ти витримаеш із Йеннефер, і ставки були високі. Я, як виявилося, поставила найвдаліше. І зірвала банк.

– Тоді буде краще, якщо я вже піду. Я не повинен тобі дякувати навзаєм, та й не повинні б нас бачити разом. Бо ще подумають, що ми змовилися за ту заставу.

– А тобі е діло до того, про що вони можуть подумати?

– Майже ні. А твій виграш мене радує. Я думав повернути тобі п’ятсот крон, викладені як порука. Але якщо вже ти зірвала банк, ставлячи на мене, то я не почуваюся винним. Будемо вважати, що ми квити.

– Згадка про повернення застави, – у зелених очах Литти Нейд з’явився злий блиск, – сподіваюся, не видае твого наміру вислизнути та завіятися? Без очікування на судову справу? Ні-ні, такого наміру ти не маеш і мати не можеш. Бо ти ж добре знаеш, що такий намір знову відіслав би тебе до буцегарні. Тобі ж це відомо, вірно?

– Тобі немае потреби доводити, що ти це можеш.

– Я воліла б і не робити так, кажу з рукою на серці.

Вона поклала долоню на декольте в очевидному намірі притягти туди його погляд. Він удав, що цього не помітив, знову втік поглядом у бік Мозаіки. Литта відкашлялася.

– А щодо «квита», чи то твоеі частини у виграній суперечці, – сказала, – то ти правий. Належить тобі. Я не відважуся запропонувати тобі гроші… Але що ти скажеш про необмежений кредит у «Natura Rerum»? Під час твого тут перебування? Через мене твій минулий візит до австеріі закінчився, не розпочавшись, тож тепер…

– Ні, дякую. Я оцінив наміри та бажання. Але дякую, ні.

– Ти впевнений? Що ж, ти точно впевнений. Навіщо я тільки згадала… про буцегарню. Ти мене спровокував. І увів в оману. Твоі очі, ці дивні мутовані очі, такі на перший погляд щирі, безперестанно дурять… І вводять в оману. Ти не щирий, ні. Знаю, знаю, в устах чародійки це комплімент. Саме це ти й хотів зараз сказати, вірно?

– Браво.

– А чи вистачить тебе на щирість? Якби я іі забажала?

– Якби ти про неі попросила.

– Ах. Ну нехай так. Тож прошу. Що призвело до того, що саме Йеннефер? Що вона, а не хтось інший? Ти б зумів це окреслити? Назвати?

– Якщо це знову предмет застави…

– Це не предмет застави. Чому саме Йеннефер із Венгерберга?

Мозаіка з’явилася, наче тінь. З новою карафкою. І тістечками. Геральт зазирнув ій в очі. Вона відразу відвернулася.

– Чому Йеннефер? – повторив він, дивлячись на Мозаіку. – Чому саме вона? Відповім щиро: я сам не знаю. Є такі жінки… Вистачить одного погляду…

Мозаіка відкрила рота, ледь хитнула головою. Негативно й перелякано. Вона знала. І благала, аби він припинив. Але він уже далеко зайшов у цій грі.

– Є жінки, – він і далі мандрував поглядом по фігурі дівчини, – які притягують. Наче магніт. Від яких очей не можна відвести…

– Облиш нас, Мозаіко, – у голосі Литти можна було почути скрегіт льодяної брили, що треться об залізо. – А тобі, Геральте з Рівії, я дякую. За візит. За терпіння. І за щирість.

Розділ 6

Меч відьмачий (мал. 40) тим особливий, що е він начебто комплексом інших мечів, п’ятою есенцією того, що в іншій зброї найкраще. Пречудова сталь і спосіб ковки, гномським гутам та кузням притаманна, надають клинку легкість, але й надзвичайну пружинистість. Нагострено відьмачий меч також гномським способом, способом, додамо ми, таемним та таким, що таемницею залишиться на віки вічні, бо гірські карли в секретах своіх дуже затяті. А мечем, що гномами вигострений, кинуту в повітря шовкову хустку навпіл розрубати можна. І такий самий фокус – а ми знаемо про те від очевидців – своіми мечами й відьмаки вміли виробляти.

Пандольфо Фортегверра.
Трактат про шляхетну зброю

Недовга вранішня гроза та дощ ненадовго зробили повітря свіжішим, потім сморід сміття, підгорілого жиру й зіпсутої риби, принесений бризом від Пальміри, знову опустився на місто.

Геральт переночував у корчмі Любистка. Кімнатка, яку займав бард, була похватна. У буквальному сенсі: щоби розминутися й дістатися до ліжка, треба було аж хапатися за стіну. На щастя, на ліжку двое поміщалися й можна було на ньому спати, хоча воно й тріщало, як прокляте, а сінник був геть збитий приіжджими купцями, відомими любителями інтенсивного позашлюбного сексу.

Геральтові, невідомо чому, у ту ніч наснилася Литта Нейд.

Снідати вони подалися до найближчого ринку, до кружала, на якому, як устиг випитати бард, подавали пречудових сардинок. Любисток пригощав. Геральтові те не заважало. Кінець-кінцем, часто бувало навпаки: то Любисток, як був пустим, користався з його щедрості.

Тож вони всілися за ледь оббіловані дошки столу й узялися за прожарених до хрусту сардинок, які принесли ім на дерев’яній тарілці, великій, наче колесо від тачки. Любисток, як зауважив відьмак, час від часу боязко

озирався. І завмирав, коли здавалося йому, що якийсь перехожий надто настирливо на них дивиться.

– Думаю, треба б тобі, – пробурмотів він нарешті, – знайти собі якусь зброю. І носити її на виду. Варто було б зробити висновок з учорашньої події, ти так не вважаєш? Оно, глянь, бач, тамочки виставлено щити та кольчуги? То зброярня. Напевне й мечі вони там мають.

– У цьому місті, – Геральт обгриз спинку сардинки й виплюнув плавник, – зброя під забороною, у прибульців зброю відбирають. Схоже на те, що лише бандити можуть ходити тут озброєними.

– Можуть і ходять. – Бард рухом голови вказав на здорованя з бердишем на плечі, що вештався неподалік. – Але в Кераці видає заборони, слідкує за їхнім виконанням й карає за недотримання Ферран де Леттенхоф, який, як тобі відомо, є моїм двоюрідним братом. А оскільки кумівство – це святий закон природи, то на тутешні заборони ми обидва можемо класти з розмахом. Ми, стверджую я цим, маємо право мати й носити зброю. Як скінчимо снідати, підемо купимо тобі меча. Пані господине! Прошу підсмажити ще з десяток!

– Їм я ці сардинки, – Геральт викинув обгризений хребет, – і констатую, що втрата мечів – це ніщо інше, як кара за обжерливість та снобізм. За те, що схотілося мені розкоші. Трапилася робота неподалік, тож я й подумав заїхати собі в Керак та почастуватися в «Natura Rerum», у закладі, про який у цілому світі мовлять. А варто було б десь-інде з'їсти кишок, капусти з горохом або рибної юшки…

– До речі, – Любисток облизав пальці, – ця «Natura Rerum», хоча й заслужено славиться кухнею, лише одна з багатьох. Є такі корчми, де страви подають не гірші, а бува, і кращі. Хоча б «Шафран та перець» у Горс Велені, або «Ген Кербін» у Новіграді, з власним броварем. А ще в «Сонатіні» в Цідарісі, недалеко звідси, найкращі дари моря на всьому узбережжі. «Ріволі» в Маріборі та тамтий глухар по-брокілонськи, якого шпигують салом, пальчики оближеш. «Паприка» в Альдерсберзі та їхній славетний заячий окіст зі сморчками а-ля король Відемонт. «Гофмеер» у Гірундії, ех, потрапити туди восени, після Саовіну, на печеного гуся в грушевому соусі… Або «Два в'юни» за кілька миль від Ард Каррайг, звичайна корчма на перехресті, а подають там найкращі свинячі рульки, які я тільки їв… Ха! Дивись-но, хто до нас завітав. Про вовка промовка! Привіт, Ферране… Чи то, хм-м… пане інстигатор…

Ферран де Леттенхоф наблизився один, жестом наказавши пахолкам, аби залишилися на вулиці.

– Юліане. Пане з Рівії. Я прибув до вас з інформацією.

– Не стану приховувати, – відповів Геральт, – що я в нетерплячці. Про що зізналися злочинці? Ті, що напали на мене вчора, скориставшись із того, що я був беззбройний? Говорили вони про це цілком голосно й відкрито. Це доказ, що в крадіжці моїх мечів брали вони участь.

– На жаль, доказів цього немає. – Інстигатор стенув плечима. – Три ув'язнені – це звичайна піна, мало про що знають. Напали, і то факт, осміливши, що був ти без зброї. Плітка про крадіж розійшлася неймовірно

швидко, це, здається, заслуга пані з кордегардії. І відразу знайшлися охочі… Що, зрештою, мало дивує. Ти не належиш до осіб, яких дуже люблять… І не можеш похвалитися симпатією та популярністю. У камері ти вдався до побиття сусідів по камері…

– Ясно, – кивнув відьмак. – Це все моя провина. Ті вчорашні також були ображені. Не скаржилися? Не вимагали відшкодування?

Любисток засміявся, але відразу замовк.

– Свідки вчорашніх подій, – сказав уідливо Ферран де Леттенхоф, – зізналися, що цих трьох бито бондарською клепкою. І що бито їх надмірно жорстоко. Так жорстоко, що один із них… забруднився.

– Напевне від зворушення.

– Бито їх було, – інстигатор не змінив виразу обличчя, – навіть тоді, коли були вони вже обезвладнені й не становили загрози. А це означає перевищення меж необхідного захисту.

– А я не хвилююся. Маю добру адвокатку.

– Може, сардинку? – перервав важку мовчанку Любисток.

– Інформую, – сказав нарешті інстигатор, – що слідство ведеться. Учорашні арештовані не замішані в крадіжці мечів. Допитано кількох осіб, які могли брати участь у злочині, але доказів знайдено не було. На жодні сліди не зуміли вказати й інформатори. Утім, відомо… і це головна справа, з якою я прибув… що в місцевому напівсвіті плітка щодо мечів викликала зрушення. З’явилися начебто й приїжджі, що бажають позмагатися з відьмаком силами, особливо поки він неозброєний. Тож я рекомендую бути напоготові. Не можу виключити нові інциденти. Я також не впевнений, Юліане, чи в цій ситуації товариство пана з Рівії…

– У товаристві Геральта, – войовниче урвав трубадур, – я бував у набагато небезпечніших місцях, у тарапатах, проти яких тутешні шибеники й до п’яток не доросли. Надай нам, кузене, якщо вважатимеш це за необхідне, збройний ескорт. Для відлякування. Бо коли ми обидва з Геральтом надаємо по шиї черговій босоті, то вони стануть після плакатися про перевищення меж необхідного захисту.

– Якщо це й справді босота, – сказав Геральт. – А не платні кати, кимось найняті. Чи слідство розглядає цю точку зору?

– До уваги беруться всі можливості, – відрізав Ферран де Леттенхоф. – Слідство буде продовжено. Ескорт я надам.

– Ми втішені.

– На все добре. Бажаю удачі.

Над дахами міста дерлися чайки.

* * *

Відвідуваннями зброярні, як виявилося, з таким самим успіхом можна було знехтувати. Геральтові досить було кинути оком на викладені там мечі. Коли ж довідався іхню ціну, стенув плечима й без слів вийшов із магазину.

– Я думав, – Любисток доєднався до нього на вулиці, – що ми порозумілися. Ти мав купити будь-що, аби тільки не скидатися беззбройним!

– Я не тринькатиму гроші на абищо. Навіть якщо це твої гроші. Це був мотлох, Любистку. Примітивні мечі масового виробництва. І парадні придворні мечики, що придатні хіба що для балу-маскараду, якби тобі хотілося перевдягнутися рубайлом. А оцінено іх так, що аж смішно стає.

– Знайдемо інший магазин! Або майстерню!

– Усюди буде те саме. Є попит на зброю абияку й дешеву, яка має прислужити тільки в одній порядній бійці. І не служити потім переможцям, бо, зібрана з полю бою, вона вже непридатна для використання. І є попит на лискучі оздоблення, з якими ходять фертики. І якими навіть ковбаси не порізати. Хіба що паштетну.

– Ти, як зазвичай, перебільшуеш!

– У твоіх устах це комплімент.

– Ненавмисний! Тож скажи мені, де взяти доброго меча? Не гіршого за ті, що вкрадені? Або й кращого?

– Але ж є майстри-мечники. Може б, ти й натрапив би там, на складі, на якийсь порядний клинок. Але я мушу мати меча, допасованого до руки. Викутого та вигостреного на замовлення. Це триватиме кілька місяців, а бува, що й рік. Я не маю стільки часу.

– Утім, якийсь меч ти отримати мусиш, – тверезо зауважив бард. – Причому якомога швидше, як на мене. То що залишається? Може…

Він понизив голос та роззирнувся.

– Може… Може, Каер Морен? Там, напевне…

– Напевне, – перервав Геральт, граючи жовнами. – Аякже. Там усе ще достатньо клинків, повний вибір, навіть срібні. Але це далеко, а нині майже дня не минає без зливи та грози. Річки збурилися, дороги розм’якли. Подорож займе місяць. До того ж…

Він зі злістю копнув дірявого козуба, якого хтось викинув.

– Я дав себе обікрасти, Любистку, насміятися наді мною та обікрасти, наче останній фраер. Весемір мене немилосердно висміе, а товариші, якщо будуть у той момент в Оселищі, також звеселяться й стануть потім реготати наді мною роками. Ні. Це, най йому дідько, у розрахунок не входить. Я мушу якось дати собі раду інакше. І сам.

Вони почули флейту та барабанчик. Вийшли на площу, на якій стояв овочевий базар, а група вагантів давала виставу[19 - …група вагантів давала виставу – вагантами (від лат. vagantes – «ті, які мандрують») називалися мандрівні поети, здебільшого ті, які були монахами та виконували – спочатку – релігійні пісні; надалі до вагантів почали зараховувати й інші групи мандрівних представників творчих професій: акробатів, жонглерів тощо; прославилися складанням та виконанням гумористичних і сатиричних пісень і вистав (часто й сороміцького змісту).]. Репертуар мали передполудневий, чи то примітивно дурнуватий і в цілому не смішний. Любисток крокував між ятками, там із гідним подиву й із несподіваною для поета обізнаністю відразу узявся до оцінювання й дегустації виставлених на прилавках огірків, буряків та яблук, щоразу починаючи дискусії та флірти з торговками.

– Квашена капуста! – заявив він, черпаючи з діжки за допомогою дерев’яних щипців. – Скуштуй, Геральте. Пречудова, вірно? Така капустка – то справа смачна та рятівна. Узимку, коли бракує вітамінів, допомагає вона від скорбуту. А ще це довершений антидепресантний засіб.

– Тобто як?

– З’їдаєш полумисок квашеної капусти, запиваєш гарнцем сквашеного молока… і тоді депресія стає найменшою з твоїх проблем. Про депресію забуваєш. Інколи надовго. До кого ти так придивляєшся? Що воно за дівчина?

– Знайома. Зачекай-но. Перемовлюся з нею словом і повернуся.

Поміченою дівчиною була Мозаіка, з якою він познайомився в Литти Нейд. Несмілива гладенько зачесана учениця чародійки. У скромній, але елегантній сукні кольору палісандру. І в котурнах на пробці, у яких вона рухалася цілком граційно, якщо брати до уваги слизьке овочеве сміття, що лежало на нерівному бруку.

Він підійшов, упіймавши її біля помідорів, які вона вкладала в кошик, підвішений на згині ліктя.

– Привіт.

Трохи збліднула, коли його помітила, незважаючи на й так бліду шкіру. І якби не прилавок, то відступила б на крок чи два. Зробила рух, наче хотіла заховати кошик за спиною. Ні. Не кошик. Руку. Ховала передпліччя та долоню, щільно загорнуту в шовкову хустку. Він уловив сигнал, а імпульс, пояснити якого він не міг, наказав йому діяти. Він схопив дівчину за руку.

– Облиш, – прошепотіла вона, намагаючись вирватися.

– Покажи. Я наполягаю.

– Не тут…

Вона дозволила відвести себе подалі від торговельних рядів, у місце, де вони могли побути самі. Розгорнула хустку. А він не зумів стриматися. Вилаявся. Мерзотно й гидко.

Ліва долоня дівчини була вивернутою. Перекрученою в зап’ястку. Великий палець стирчав наліво, тильна частина долоні – спрямована вниз. А сама долоня – угору. Лінія життя, довга й безперервна, – оцінив він машинально. Лінія серця виразна, але поцяткована й переривчаста.

– Хто це тобі зробив? Вона?

– Ти.

– Що?

– Ти! – Вона вишарпнула долоню. – Ти використав мене, аби над нею пошуткувати. А вона такого з рук не спускає.

– Я не міг…

– Передбачити? – Вона глянула йому в очі. Він неправильно оцінив її, не була вона ані несміливою, ані заляканою. – Ти міг і мав. Але волів пограти з вогнем. Воно хоча б того варте було? Ти дістав задоволення, покращив самопочуття? Було чим похвалитися в корчмі перед товаришами?

Він не відповідав. Не знаходив слів. А Мозаїка, на його здивування, раптом усміхнулася.

– Я на тебе не серджуся, – сказала повільно. – Мене й саму повеселила твоя гра; якби я так не боялася, то посміялася б. Віддай кошик, я поспішаю. Я маю ще зробити закупки. І я вмовилася з алхіміком…

– Зачекай. Цього не можна так залишити.

– Прошу, – голос Мозаїки трохи змінився, – не лізь у це. Ти зробиш лише гірше…

А за мить додала:

– Мені й так пощастило. Вона поставилася до мене лагідно.

– Лагідно?

– Вона могла перекрутити мені обидві долоні. Могла викрутити стопу п’яткою наперед. Могла стопи поміняти ліву на праву, і vice versa, я бачила, як вона таке декому робила.

– Чи воно…

– Боліло? Недовго. Бо я майже відразу знепритомніла. Що ти так дивишся? Так воно було. Я маю надію, що так само буде, і коли вона мені цю долоню відкручуватиме назад. За кілька днів, коли насититься помстою.

– Я йду до неї. Зараз же.

– Погана ідея. Ти не можеш…

Він обірвав ii швидким жестом. Почув, як шумить натовп, побачив, як він розступається. Ваганти припинили грати. Помітив він і Любистка, який здалеку подавав йому відчайдушні та розпачливі знаки.

– Ти! Відьмача заразо! Викликаю тебе на поединок! Будемо битися!

– Та дідько ж його візьми. Мозаіко, відсунься.

З натовпу вийшов кремезний і низький тип у шкіряній масці та в кірасі з cuir bouilli[20 - Варена шкіра (фр.).], бичачоі, здається. Тип трусонув тризубом, що його тримав у правиці, різким рухом лівоі руки розгорнув у повітрі рибальську сітку, замахав нею та потрусив.

– Я Тонтон Зрога, що зветься Ретіаріем[21 - …Тонтон Зрога, що зветься Ретіаріем, – у давньоримській традиції ретіаріями (від лат. rete – «сітка») називався окремий клас гладіаторів, озброений характерним чином: сіткою та тризубом; з обладунку вони мали наруччя та наплічник, що прикривали ліву руку й ліву частину грудей; відповідно Тонтон Зрога озброений цілком традиційно для свого прізвиська.]! Викликаю тебе на бій, відьма…

Геральт підняв руку та вдарив його Знаком Аард, уклавши в нього стільки енергіі, скільки вдалося. Натовп скрикнув. Тонтон Зрога, прозваний Ретіаріем, підлетів у повітря й, махаючи ногами, заплутавшись у власній сітці, змів собою ятку з бубликами, важко гепнувся в землю і з голосним брязкотом лупнув головою об чавунну статуйку гнома, що сидів навпочіпки, невідомо чому поставлену біля магазину, що пропонував кравецьку фурнітуру. Ваганти нагородили той політ голосними аплодисментами. Ретіарій лежав живий, хоча ознаки життя ледь подавав. Геральт підійшов не поспішаючи й з розмаху копнув його кудись у печінку. Хтось ухопив його за рукав. Мозаіка.

– Ні. Прошу. Прошу, ні. Так не можна.

Геральт копнув би те стерво ще, бо добре знав, чого не можна, чого можна, а чого треба. І в таких справах він не звик прислухатися до когось іншого. Особливо до того, кого ніколи не копали.

– Прошу, – повторила Мозаіка. – Не відігруйся на ньому. За мене. За неі. І за те, що ти й сам загубив.

Він послухався. Узяв ii за плечі. І зазирнув у вічі.

– Я іду до твоеі майстрині, – заявив жорстко.

– Погано, – покрутила вона головою. – Будуть наслідки.

– Для тебе?

– Ні. Не для мене.

Розділ 7

Wild nights! Wild nights!

Were I with thee,

Wild nights should be

Our luxury!

Емілі Дікінсон

So daily I renew my idle duty

I touch her here and there – I know my place

I kiss her open mouth and I praise her beauty

And people call me traitor to my face.

Леонард Коен

Стегно чародійки оздоблювало майстерне й казково різнобарвне в деталях татуювання, що зображувало смугасто мальовану рибку.

«Nil admirari[22 - Нічому не дивуйся (лат.).], – подумав відьмак. – Nil admirari».

* * *

– Не вірю очам, – сказала Литта Нейд.

У тому, що сталося, у тому, що вийшло так, як вийшло, винен був він сам, ніхто інший. Дорогою до чародійки він проходив через сад, не встояв перед спокусою й зірвав одну з фрезій, що росли на клумбі. Він пам’ятав запах, що домінував у її парфумах.

– Не вірю очам, – повторила Литта, ставши у дверях. Привітала його особисто, кремезного сторожа не було. Може, мав вихідний. – Прийшов ти, як я здогадуюся, аби шпетити мене за руку Мозаіки. І ти приніс мені квітку. Білу фрезію. Увійди, поки не дійшло до скандалу, а місто не загуло від пліток. Чоловік на моєму порозі з квіткою! Найстарші люди не пам’ятають такого.

Вона носила вільну чорну сукню, комбінацію шовку та шифону, тонесеньку, що йшла хвилею від кожного руху повітря. Відьмак стояв, вдивляючись у неї, усе ще з фрезією в простягнутій руці, намагаючись усміхнутися й геть не маючи сил цього зробити. «Nil admirari», – повторив подумки максиму, яку запам’ятав з Оксенфурту, з університету, з картуша над входом до кафедри філософії. Максиму він повторював подумки всю дорогу до вілли Литти.

– Не кричи на мене. – Вона вийняла фрезію з його пальців. – Я виправлю дівчині руку, як тільки вона з’явиться. Безболісно. Може, я навіть ій вибачу. І вибачаюся перед тобою. Тільки не кричи на мене.

Він покачав головою, знову намагаючись усміхнутися. Не вийшло.

– Цікаво, – вона наблизила фрезію до обличчя й втупила в нього свої жадеїтові очі, – чи знаєш ти символіку квітів? Їхню секретну мову? Знаєш, що говорить ця фрезія й цілком свідомо передаєш мені нею послання? Чи квітка геть випадкова, а послання… підсвідоме?

«Nil admirari».

– Але ж це не має значення. – Вона підійшла до нього дуже близько. – Або ти прямо, свідомо й з розрахунку сигналізуєш мені про те, чого ти прагнеш… Або приховуєш прагнення, яке видає твоя підсвідомість. В обох випадках я маю тобі подякувати. За квітку. І за те, що вона говорить. Дякую тобі. І відповім тим самим. Теж тобі щось запропоную. Ось, цю тасьмочку. Потягни за неї. Сміливо.

«Що я оце роблю?» – подумав він, потягнувши. Плетена тасьмочка гладенько вислизнула з обметаних дірочок. До самого кінця. І тоді шовково-шифонова сукня стекла з Литти, наче вода, м’якенько вкладаючись навколо кісточок. Він на мить заплющив очі: голизна ії вдарила в нього, наче раптовий блиск світла. «Що я роблю?» – подумав він, обіймаючи ії за шию. «Що я роблю?» – подумав, відчуваючи смак коралової помади на губах. «Те, що я роблю, повністю позбавлене сенсу», – думав він, делікатно спрямовуючи ії на комод біля патіо й саджаючи на малахітову кришку.

Вона пахла фрезією та абрикосом. І чимось іще. Може, мандарином. Може, ветівером.

Це тривало якийсь час, а під кінець комод досить небезпечно розкачувався. Корал, хоча й міцно його обіймала, ані на мить не випускала фрезію з пальців. Запах квітки не перебивав ії запаху.

– Твій ентузіазм мені лестить. – Вона відірвала уста від його уст і тільки тоді розплющила очі. – І це сильний комплімент. Але я маю ліжко, знаєш?

* * *

І справді мала. Величезне. Просторе, наче палуба фрегата. Вона повела його туди, а він ішов слідом, не в змозі надивитися. Вона не оглядалася. Не сумнівалася, що він іде слідом. Що без вагання піде туди, куди вона поведе. Не відводячи погляду.

Ліжко було величезне й мало балдахін, постіль була з шовку, а простирадло – із сатину.

Вони використали ліжко без тіні сумнівів, повністю, кожен його дюйм. Кожну п’ядь шовку. І кожну складку сатину.

* * *

– Литто…

– Можеш звертатися до мене «Корал». Але зараз не говори нічого.

Nil admirari. Запах фрезії та абрикоса. Руде волосся, розсипане по подушці.

* * *

– Литто…

– Можеш звати мене Корал. І можеш зробити мені це ще раз.

* * *

Стегно Литти оздоблювало майстерне й казково різнобарвне в деталях татуювання, що зображувало смугасто мальовану рибку, трикутну за формою завдяки величезним плавникам. Таких риб, що звалися скаляріями, багачі та сноби-нувориші звикли тримати в акваріумах та басейнах. Тож ці риби завжди асоціювалися в Геральта – і не тільки в нього – зі снобізмом й претензійним позерством. Тож його здивувало, що Корал обрала саме таке, а не інше татуювання. Здивування тривало лише мить, пояснення прийшло швидко. Литта Нейд, беззаперечно, ззовні, з вигляду була молодою. Але татуювання було з часів справжньої її молодості. З тих років, коли привезені з-за океану рибки-скаляріі були справжнім раритетом, багачів було небагато, нувориші тільки-тільки спиналися на ноги й мало в кого були акваріуми. Татуювання її, подумав Геральт, пестячи скалярію кінчиками пальців, це наче метрика; дивно, що Литта все ще його носить замість того, аби магічно усунути. Що ж, подумав він, переносячи пестощі в райони, віддалені від риби, мила то справа – спогади про юнацькі роки. Не просто позбутися такої пам’ятки. Навіть якщо вони вже відзвучали й стали банально патетичними.

Він звівся на лікті й пильно придивився, видивляючись на її тілі інші, настільки ж ностальгічні пам’ятки. Не знайшов. Не розраховував знайти, хотів просто подивитися. Корал зітхнула. Утомившись, як видно, від абстрактних і малоконкретних мандрівок його долоні, схопила її, спрямувала в місце конкретне й тільки-но й належне з її точки зору. «І дуже добре, – подумав Геральт, притягуючи чародійку до себе й занурюючи їй обличчя у волосся. – Смугаста риба, теж мені». Наче не було істотніших справ, яким варто присвятити увагу. Про які варто б думати.

* * *

«Може, і моделі парусників, – думала хаотично Корал, ледь опановуючи дихання, що раз у раз переривалося. – Може, і військові фігурки, може, і риболовля на штучну мушку. Але те, що враховується… Що по-справжньому враховується… Це те, як він мене обіймає».

Геральт ії обійняв. Так, начебто вона була для нього всім світом.

* * *

У першу ніч спали вони не дуже багато. А навіть коли Литта заснула, відьмак зі сном мав проблему. Рукою вона обхопила його в талії так сильно, що він ледь дихав, а ногу закинула йому поперек стегон.

Другої ночі була вона менш завойовницькою. Не тримала його й не обіймала так сильно, як попередньо. Мабуть, не боялася вже, що під ранок він утече.

* * *

– Ти замислився. Обличчя маеш мужне й суворе. Причина?

– Задумався… Гм… Над натуралізмом нашого зв’язку.

– У чому справа?

– Я ж кажу. У натуралізмі.

– Здається, ти використав слово «зв’язок»? Воістину, може здивувати широта використання цього поняття. Схоже, настав у тебе посткоітальний смуток. Стан і насправді натуральний, той, що стосується всіх вищих істот. Навіть у мене, відьмаче, слізка на оці виступае… Веселіше, веселіше! Я пожартувала.

– Ти мене привабила. Наче самця.

– Що там іще?

– Ти мене привабила. Наче комаху. Фрезійно-абрикосово-магічними феромонами.

– Ти серйозно?

– Не злися. Прошу, Корал.

– Я не злюся. Навпаки. Якщо подумати, то мушу визнати твою правоту. Так, це натуралізм чистої води. Тільки що все геть навпаки. Це ти мене заморочив та звабив. З першого погляду. Ти природно та анімалістично станцював переді мною шлюбний танець самця. Підстрибував, тупав, розпушував хвоста…

– Неправда.

– …розпушував хвоста та бив крилами, наче тетерук. Кукурікав та кудкудакав…

– Я не кудкудакав.

– Кудкудакав.

– Ні.

– Так. Обійми мене.

* * *

– Корал?

– Що?

– Литта Нейд… Це ж також не твое справжне ім’я, вірно?

– Мое справжне було б непросто промовити.

– Це як?

– А скажи швидко: Астрід Литтнейд Асгейррфіннбьорнсдоттір.

– Розумію.

– Сумніваюся.

* * *

– Корал?

– Ага?

– А Мозаіка? Звідки в неі таке прізвисько?

– Знаеш, відьмаче, чого я не люблю? Запитань про інших жінок. Особливо коли той, який питае, лежить зі мною в ліжку. І розпитуе замість того, щоби зосередитися на тому, на чому він саме зараз тримае долоню. Ти б не відважився на щось подібне, якби був у ліжку з Йеннефер.

– А я не люблю називати певні імена. Особливо в ту мить, коли…

– Мені припинити?

– Цього я не говорив.

Корал поцілувала його в плече.

– Коли вона потрапила до школи, звалася Аік, родового імені я не пам’ятаю. Мало того, що ім’я дивне, так вона ще й потерпала через проблеми з пігментом шкіри. Щоку мала поцятковану світлими плямками, і справді воно виглядало, наче мозаіка. Їі, зрозуміло, вилікували вже після першого семестру: чародійка не може мати жодних недоліків. Але прізвисько, спочатку знущальне, прилипло. Вона й сама його полюбила. Але досить уже про неі. Говори до мене й про мене. Ну, давай.

– Що давати?

– Говори про мене. Яка я. Вродлива, вірно? Ну, скажи!

– Вродлива. Руда. І веснянкувата.

– Я не веснянкувата. Веснянки я усунула за допомогою магії.

– Не всі. Про деякі ти забула. А я їх видивився.

– Де ти… Ах. Так. Правда. Тож я веснянкувата. А яка ще?

– Солодка.

– Вибач?

– Солодка. Наче вафелька з медом.

– Ти певно з мене не насміхаешся?

– Глянь на мене. У моі очі. Чи бачиш у них хоча б тінь нещирості?

– Ні. І це мене найбільше непокоіть.

* * *

– Присядь на край ліжка.

– Бо?

– Хочу взяти реванш.

– Вибач?

– За веснянки, які ти видивився там, де їх видивився. За докладання зусиль й уважне… дослідження. Хочу взяти реванш і віддячити. Можу?

– Безумовно.

* * *

Вілла чародійки, як майже всі в цій частині міста, мала терасу, з якоі відкривався вид на море. Литта любила сидіти там і годинами роздивлятися кораблі на рейді, для чого використовувала чималого розміру підзорну трубу на штативі. Геральт швидше не поділяв іі захоплення морем і тим, що по ньому плавало, але любив супроводжувати іі на терасі. Сидів близько, зразу за нею, з обличчям біля іі рудих локонів, утішаючись запахом фрезіі та абрикоса.

– Той галеон, що кидае якір, поглянь, – указала Корал. – На прапорі блакитний хрест, то «Гордість Цінтри», напевне, рейсом до Ковіру. А ота кога[23 - Кога – когою, або когом, у Середньовіччі називалося торговельне

судно з високими бортами та однією щоглою; у нашій реальності активно використовуване в Ганзейському союзі.] – то «Альке» з Цідарісу, напевне, бере вантаж шкір. А отамочки – оно де – то «Тефіда», транспортний хольк[24 - …транспортний хольк – хольком (або ж халком) називався більший, ніж кога, корабель, найчастіше – у період Ганзейського союзу – з трьома щоглами, а тому з можливістю ставити більш складну вітрильну оснастку та ходити з більшою швидкістю.], тутешній, двісті лаштів завантаження[25 - …двісті лаштів завантаження – лашт (від нім. Last – «вантаж», «тягар») – міра ваги, що відповідала зерновому вантажу, що може вміститися в одному возі, запряженому четвіркою коней; використовувалася для позначення місткості суден у Балтійському регіоні; відповідає сучасній вазі приблизно у дві тони.], каботажник, курсує поміж Кераком та Настрогом. Там, бачиш, на рейд саме заходить новіградський шкунер[26 - …на рейд саме заходить новіградський шкунер – шкунер (нідерл. Schoener, від якого, зокрема, походить і звична для нас «шхуна») – це різновид морського судна з двома чи трьома щоглами та косими вітрилами (на відміну від прямих вітрил холька чи коги).] «Пандора Парві», красивий, красивий корабель. Глянь в окуляр. Побачиш…

– Я бачу й без підзорної труби. Я мутант.

– Ох, вірно. Я й забула. Оно там – це галера «Фуксія», тридцять два весла, може взяти вантажу на чотириста лаштів. А той зграбний трищогловий галеон – це «Вертіго», приплив із Лан Ексетера. А там, далі, з амарантовим прапором, то реданський галеон «Альбатрос», три щогли, сто двадцять футів між штевами[27 - …сто двадцять футів між штевами – штевнем називалася товста повздовжня колода, що є основою корабля та поєднує два штеви – кінці судна: форштевень (носову його частину) та ахтерштевень (кормову частину); по суті, ідеться про довжину судна від носа до корми.]… А там, бач, бач, ставить вітрила й виходить у море поштовий кліпер «Луна», я знаю капітана, він столується в Равенги, коли сюди причалює. А там ще, дивися, під повними вітрилами, галеон із Повіссу…

Відьмак відгорнув волосся зі спини Литти. Поволі один за іншим розстебнув гачки, зсунув сукню з плечей чародійки. Після чого повністю віддав долоні й увагу парі галеонів під повними вітрилами. Галеонів, подібних до яких дарма було б шукати по всіх морських шляхах, рейдах, портах та реєстрах адміралтейств.

Литта не протестувала. І не відводила погляду від окуляра підзорної труби.

– Ти поводишся, – сказала нарешті, – наче п’ятнадцятилітка. Ти наче вперше таке бачиш.

– Для мене завжди вперше, – визнав він, затримавшись. – А п’ятнадцятиліткою я, чесно кажучи, не був ніколи.

* * *

– Я родом зі Скелліге, – сказала вона йому пізніше, уже в ліжку. – Море я маю в крові. І я кохаю його… Іноді марю, – продовжила, коли він промовчав, – щоби попливти. Сама-самісінька. Поставити вітрило й вийти в море… Далеко-далеко, аж крізь горизонт. Навколо тільки води та небо. На мене

бризкає солона піна хвиль, вітер шарпає волосся, наче пестить його чоловік. А я сама, цілковито сама, безкінечно самотня серед чужої й ворожої мені стихії. Самотність серед моря самотності. Ти не мариш про неї?

«Ні, не марю, – подумав він. – Я маю її щодня».

* * *

Настав день літнього сонцестояння, а після нього – магічна ніч, найкоротша в році, під час якої в лісах квітнула папороть, а натерті вужачкою голі дівчата танцювали на мокрих від роси галявинах.

Ніч коротка, наче миттевість.

Ніч шалена й сяюча від блискавок.

* * *

Уранці після сонцестояння він прокинувся один. У кухні чекав сніданок. І не тільки.

– Добрий день, Мозаїко. Чудова погода, вірно? Де Литта?

– У тебе сьогодні вихідний, – відповіла вона, не дивлячись на Геральта. – Моя незрівняна майстриня матиме чимало роботи. Допізна. Через час, який вона присвятила… розвагам, назбиралося пацієнток.

– Пацієнток?

– Лікує безпліддя. Й інші жіночі хвороби. Ти не знав? Ну, то вже знаєш. Гарного дня.

– Не йди ще. Я хотів би…

– Не знаю, що ти хотів би, – перебила вона. – Але це, думаю, погана ідея. Краще, аби ти зі мною не розмовляв. Якби вдавав, що мене й узагалі немає.

– Корал уже не скривдить тебе, ручаюся. Зрештою, її немає тут, вона нас не бачить.

– Вона бачить усе, що хоче побачити, їй для цього вистачить лише кількох заклять та артефакту. І не думай, що ти маєш на неї хоча б якийсь вплив. Для цього треба щось інше, аніж… – рухом голови вона вказала на спальню. – Прошу тебе, не називай при ній мого імені. Навіть мимохідь. Бо вона це мені пригадає. Нехай навіть через рік, але пригадає.

– Якщо так вона тебе сприймає… Ти не можеш просто піти?

– Куди? – обурилася вона. – До ткацької мануфактури? Підмайстром до кравця? Чи відразу до лупанарію? У мене нікого немає. Я ніхто. І буду ніким. Тільки вона може це змінити. Я стерплю все… Але не додавай проблем,

якщо зуміеш. У місті, – глянула вона на нього за мить, – я зустріла твого приятеля. Того поета, Любистка. Він питав про тебе. Непокоївся.

– Ти його заспокоїла? Пояснила, що я в безпеці? Що мені нічого не загрожує?

– Навіщо б мені брехати?

– Вибач?

– Ти тут не в безпеці. Ти тут, із нею, через тугу за тією. Навіть коли близько з нею, думаеш ти тільки про іншу. Вона знае про це. Але грае в цю гру, бо ії це розважае, а ти чудово вдаеш, ти диявольськи переконливий. Утім, чи думав ти про те, що буде, коли видаси себе?

* * *

– Сьогодні ти також ночуеш у неї?

– Також, – підтвердив Геральт.

– Це вже буде тиждень, ти в курсі?

– Чотири дні.

Любисток провів пальцями по струнах лютні в ефектному глісандо. Роззирнувся по корчмі. Ковтнув із кухля, витер ніс від піни.

– Знаю, це не моя справа, – сказав незвичайно як для нього чітко й твердо. – Знаю, що я не повинен втручатися. Знаю, що ти не любиш, коли хтось втручаеться. Але певні справи, друже Геральте, замовчувати не можна. Корал, якщо бажаеш знати мою думку, належить до тих жінок, які постійно й на видному місці мали б носити попереджувальні ярлики. Із написом «Дивитися, але не торкатися». Щось таке у звіринцях розміщують на тераріумах, де тримають грімучих змій.

– Я знаю.

– Вона граеться з тобою й тобою бавиться.

– Я знаю.

– А ти попросту реагуеш на Йеннефер, яку не можеш забути.

– Я знаю.

– То чому?..

– Не знаю.

* * *

Вечорами вони виходили. Інколи до парку, інколи на пагорб, що стояв над портом, інколи просто прогулювалися по Пряних Рядах.

Провідали разом австерію «Natura Rerum». Кілька разів. Феб Равенга радів із того безмірно, кельнери за його наказом аж увивалися навколо них. Геральт нарешті пізнав смак тюрбо в чорнилах каракатиці. А потім – гусячого стегенця в білому вині й телячого костреця в овочах. Тільки з початку – і ненадовго – заважав йому нав'язливий та постійний інтерес інших гостей із зали. Потім, як і Литта Нейд, він не звертав на них уваги. Вино з тутешніх підвалів дуже в тому допомагало.

Пізніше вони поверталися до вілли. Корал скидала сукню вже в передпокої, абсолютно гола прямувала до спальні.

Він ішов слідом. Дивлячись. Любив на неї дивитися.

* * *

– Корал?

– Що?

– Відповідно до чуток, ти завжди можеш побачити те, що побачити захочеш. Що вистачить тобі для того кількох заклять та артефакту.

– Чуткам, – вона підвелася на лікті, зазирнула йому в очі, – здається, треба буде знову скрутити якийсь суглоб. Це мусить відучити чутки молоти язиком.

– Я дуже тебе прошу…

– Я жартувала, – відрізала вона. У голосі її не було навіть сліду веселощів.

– А що такого, – заговорила, коли він промовчав, – ти хотів би побачити? Або провістити? Як довго ти проживеш? Коли чи як ти помреш? Який кінь виграє Великі третогорські перегони? Кого колегіум електорів вибере ієрархом Новіграда? Із ким тепер Йеннефер?

– Литто.

– Про що тобі йдеться, можна дізнатися?

Він розповів їй про крадіжку мечів.

* * *

Блиснуло. А за мить із гуркотінням прокотився грім.

Фонтан тихесенько поплюскував, басейн пахнув мокрим камінням. Мармурова дівчинка скам'яніла в танцювальній позі, мокра та лискуча.

– Скульптура та фонтан, – поспішила з поясненням Корал, – не для заспокоення моеі любові до претензійного кічу й не ознака поступки снобістській моді. Вони служать конкретним цілям. Скульптура зображує мене. У мініатюрі. У віці дванадцяти років.

– Хто б тоді припустив, що ти так добряче розвинешся.

– Це тісно пов'язаний зі мною магічний артефакт. А фонтан – вірніше, вода – служить мені для дивінаціі[28 - …служить мені для дивінаціі – дивінацією (від лат. divinatio – «провіщую», «передбачаю») з часів античності називають різноманітні практики, пов'язані зі спробами передбачення майбутнього чи бачення минулого за допомогою магічних чи божественних дій та взаемодій.]. Думаю, ти знаеш, що воно таке й у чому дивінація полягае?

– Загалом.

– Крадіжка твоеі зброі сталася якихось днів десять тому. Для вичитування й аналізу подій минулих, навіть дуже давніх, найкращою й найпевнішою е онейромантія[29 - Онейромантія (від давньогрец. oneiros – «сон» та manteia – «провіщення») – це мистецтво провіщення та передбачення за снами; могло бути як «пасивноі» форми (пояснення зі снів третіх персон), так й «активноі», пошуковоі, за якоі пророчі сни бачить сам онейромант.], але для цього необхідний дуже рідкісний талант снобачення, якого я не маю. Сортілегія або клеромантія[30 - …сортілегія або клеромантія – клеромантія (від давньогрец. kleros – «доля», «жереб» та manteia – «провіщення») – практика ворожіння, під час якоі застосовують кидання жереба, у ролі якого могли використовувати кістки або гральні кубики; сортілегіею називалося ворожіння за текстами, у якому книжку треба розгортати навмання й шукати сенс у побачених словах чи реченнях.], нам, швидше за все, не допоможе, так само як піромантія чи аеромантія[31 - …піромантія чи аеромантія – піромантія (від давньогрец. pyr – «вогонь» та manteia – «провіщення») – це ворожіння за допомогою полум'я (у яке треба було вдивлятися, досягаючи прозріння через медитацію); аеромантія (від давньогрец. aer – «повітря» та manteia – «провіщення») – провіщення за повітряними явищами, наприклад за хмарами, іхніми формами та траекторіями руху.], які, скоріше, придалися б для відгадування доль людей за умови, що маеш щось, що тим людям належало… волосся, нігті, частини одягу й таке інше. До предметів, у нашому випадку – мечів, це застосувати не вдасться. А тому, – Литта відвела з лоба руде пасмо, – залишаеться нам дивінація. Як ти напевне знаеш, вона дозволяе бачити й передбачати майбутні подіі. Допоможуть нам стихіі, бо сезон настав по-справжньому грозовий. Ми поєднаемо дивінацію з керауноскопіею[32 - …поєднаемо дивінацію з керауноскопіею – керауноскопія (від давньогрец. keraunos – «грім» та skopeo – «споглядаю», «дивлюся») – це ворожіння за допомогою грому, коли його інтенсивність, сила чи пауза між блискавкою та звуком могли сказати ворожбитові про минуле чи майбутне, щодо якого той ставив запитання.]. Наблизься. Візьми мене за руку й не відпускай. Нахилися й вдивляйся у воду, але за жодних умов не торкайся іі. Сконцентруйся. Думай про своі мечі! Інтенсивно про них думай!

Він чув, як вона скандуе закляття. Вода в басейні реагувала, із кожним словом формули пінячись та хвилюючись усе сильніше. З дна почали спливати великі бульбашки.

Вода вигладилася та скаламутнішала. А потім повністю проясніла.

З глибини дивляться темні, фіалкові очі. Вороново-чорні локони каскадом спадають на плечі, лисніють, відбивають світло, наче павичеве пір’я, звиваючись та хвилюючись при кожному русі…

– Про мечі, – нагадала Корал стиха й уідливо. – Про мечі ти мав думати.

Вода завирувала, чорноволоса та фіалковоока жінка розпливлася у вирі. Геральт стиха зітхнув.

– Про мечі, – прошипіла Литта. – Не про неі!

Проскандувала закляття при світлі новоі блискавки. Скульптура у фонтані молочно засвітилася, а вода знову заспокоілася й посвітлішала. І тоді він побачив.

Свій меч. Долоня, яка його торкається. Персні на пальцях.

…з метеорита. Чудовий баланс, вага клинка точно дорівнює вазі руків’я…

Другий меч. Срібний. Ті само руки.

…сталевий сердечник, окутий сріблом… По всій довжині клинка рунічні знаки…

– Я бачу іх, – прошепотів він голосно, стискаючи долоню Литти. – Я бачу моі мечі… Дійсно…

– Мовчи. – Вона відповіла ще сильнішою хваткою. – Мовчи та сконцентруйся.

Мечі зникли. Замість них він побачив чорний ліс. Кам’яний простір. Скелі. Одна зі скель, величезна, велична, висока та струнка… Вигладжена вітрами в дивну форму…

Вода коротко піниться.

Шпакуватий чоловік зі шляхетними рисами в чорному оксамитовому каптані й золотому парчевому камзолі спирається обома руками на бюро червоного дерева. «Лот номер десять, – заявляе він голосно. – Абсолютна рідкість, небувала знахідка, два відьмачі мечі…»

Великий чорний кіт крутиться на місці, намагаючись досягти лапкою медальйон, що крутиться над ним на ланцюжку. На золотому овалі медальйона емаль, блакитний дельфін nageant.

Річка тече серед дерев, під балдахіном гілля та коріння, що звисають над водою. На одному з коренів стоіть нерухомо жінка в довгій та приталеній сукні.

Вода коротко спінилася й майже відразу згладилася.

Він бачив море трав, безкінечну рівнину, що простягалася до горизонту. Бачив іі згори, наче був птахом… Або з верхів’я гори. Гори, по схилі якоі підіймалася шеренга невиразних постатей. Коли вони відвертали голови, він

бачив нерухомі обличчя, сліпі мертві очі. «Вони мертві, – зрозумів він раптом. – Це процесія трупів…»

Пальці Литти знову стиснули його долоню. Із силою обценьків.

Блиснуло. Раптовий порив вітру шарпнув іхне волосся. Вода в басейні збурилася, закипіла, зібралася піною, стала хвилею величезною, наче стіна. І звалилася просто на них. Вони обоє відскочили від фонтана, Корал спіткнулася, він іі підтримав. Ударив грім.

Чародійка крикнула закляття, махнула рукою. У всьому будинку загорілися вогні.

Вода в басейні, що мить тому вирувала виром, була гладенькою, спокійною, ледь збуреною цівочкою, що стікала з фонтана. А на них, хоча мить тому залила іх справжня припливна хвиля, не було ані крапельки.

Геральт важко зітхнув. Устав.

– У самому кінці… – пробурмотів, допомагаючи встати чародійці. – Той останній образ… Гори й шеренга… люди… Я не розпізнав… Поняття не маю, що б воно було…

– І я, – відповіла вона не своім голосом. – Але це було не твое видіння. Та картина призначалася мені. Теж не маю й уявлення, що вона мала б означати. Але маю дивне передчуття, що нічого хорошого.

Грім стих. Гроза відходила. Углиб суходолу.

* * *

– Шарлатанство це, уся та іі дивінація, – повторив Любисток, підкручуючи кілочки лютні. – Шахрайські видіння для наівних. Сила навіювання, нічого більше. Ти думав про мечі, то й побачив ті мечі. І що ще ти начебто бачив? Процесію трупів? Страхітливу хвилю? Скелю дивноі форми? Чи то якоі?

– Щось схоже на величезний ключ, – промовив відьмак. – Або геральдичний хрест, подвійний із половиною…

Трубадур замислився. А тоді намочив палець у пиві. І щось накреслив на столі.

– Схожий на такий?

– Ха. Навіть дуже.

– А хай мене! – Любисток шарпнув струни, привернувши увагу всіеі корчми. – А хай мене гусак копне! Ха-ха, друже Геральте! Скільки ж ти разів уже витягав мене з халеп? Скільки разів допомагав? Скільки добра мені зробив? І не перерахувати! Ну, тепер черга за мною. З моею, може, допомогою отримаеш назад свою славетну зброю.

– Га?

Любисток встав.

– Пані Литта Нейд, твоя найновіша любка, за якою я визнаю оцим честь зватися видатною ворожбиткою та недосяжною ясновидицею, у своїй дивінації методом безперечним, прозорим та не породжуючим сумнівів вказала місце, яке я знаю. Ходімо до Феррана. Зараз же. Він мусить організувати нам аудієнцію через свої таємні зв’язки. І видати тобі перепустку для того, щоб вийти з міста службовою брамою, уникаючи конфронтації з тими гетерами з кордегардії. Ми вибираемося на невеличку прогулянку. Невеличку та, по суті, недалеку.

– Куди?

– Я упізнав скелю з твого видіння. Науково таке зветься «карстовий останець». А навколишні мешканці звуть його Грифоном. Характерна деталь, майже дороговказ, що веде до оселі особи, яка й справді щось може знати про твої мечі. Місце, у яке ми збираемося, зветься Равелін. Говорить воно щось тобі?

Розділ 8

Не саме лишень виконання, не сама реміснича вправність про достоінства відьмачого меча свідчить. Подібно до того, як загадкові ельфійські чи гномські клинки, чий секрет зник, меч відьмачий таемною силою пов’язаний е з рукою та розумом відьмака, який ним володіе. І, власне, завдяки арканам магії тоі надто проти Темних Сил він діевий.

Пандольфо Фортегверра. Трактат про шляхетну зброю

Видам вам один секрет. Про відьмачі мечі. То дурня, нібито мають вони якусь таемничу силу. І що ніби така чудова з них зброя, що ніби й немае кращоі. То все фікція, для зовнішнього ефекту придумана. Знаю я те з абсолютно певного джерела.

Любисток. Півстоліття поезіі

Скелю з назвою Грифон вони впізнали відразу, видно іі було здалеку.

* * *

Місце, до якого вони прямували, лежало десь на половині дороги поміж Кераком та Цідарісом, трохи на узбіччі від тракту, що поеднував два міста. Тракту, що звивався поміж лісами та скелястими пустками. Дорога забрала в них якийсь час, а вони зайняли його балаканиною. Головним чином у виконанні Любистка.

– У народі кажуть, – говорив поет, – начебто мечі, які використовують відьмаки, мають магічні властивості. Оминаючи тут оті вигадки про статеве

безсилля, якась тут правда мусить бути. Ваші мечі – це мечі незвичайні. Прокоментуеш?

Геральт стримав кобилу. Пліточці, що знудилася перебуванням у стайнях, весь час хотілося йти галопом.

– Авжеж, прокоментую. Наші мечі – то мечі незвичайні.

– Кажуть, – Любисток удав, що не чуе насмішки, – начебто магічна сила вашої відьмачої зброї, згубна для потвор, із якими ви б'етеся, міститься в самій сталі, з якої ковані ваші мечі. У самій сировині, чи то з руд, з метеоритів, що падають із неба. Як воно так? Метеорити не магічні, вони явище природне й науково пояснене. То звідки магія?

Геральт глянув на небо, що темнішало з півночі. Було схоже, що збирається чергова гроза. І що готуеться намокання.

– Якщо я добре пам'ятаю, – відповів він запитанням, – ти ж навчався всіх семи вільних мистецтв[33 - …навчався всіх семи вільних мистецтв – у системі середньовічної освіти «сімома вільними мистецтвами» називали поєднання т. зв. трівіуму (граматика, логіка та риторика) й квадріуму (арифметика, геометрія, астрономія й музика) – базових дисциплін, на вивченні яких будувалася система вищої освіти в европейських університетах; з вивченням семи вільних мистецтв було пов'язано перший, початковий ступінь освіти.]?

– А диплом я отримав summa cum laude[34 - З найбільшою шаною (лат.) – із відмінностями.].

– У межах астрономії, що входить до quadrivium, ти ж слухав лекції професора Лінденброга?

– Старого Лінденброга, якого звали Недопалком[35 - Старого Лінденброга, якого звали Недопалком – відзначимо тут характерну для автора літературну гру: у якості прізвиська професора Лінденброга письменник використав ім'я іншого відомого персонажа польської літератури – одного із семи гномів-краснолюдків із роману М. Конопницької «O Krasnoludkach i o sierotce Marysi», який відомий українському читачеві щонайменше в трьох перекладах («Про карликів і сирітку Марисю», переклад І. Деркача, «Про гномів і сирітку Марисю», переклад М. Пригари, та «Про краснолюдків та сирітку Марисю», переклад Л. Андріевської); у польському тексті цей персонаж зветься Koszalek-Opalek. М. Конопницька описує його як старезного сивобородого гнома з каламарем на поясі та гусячим пером на плечі, який збирає та записує легенди; він наівний, легковірний і мало що знає про «некнижкове» життя. Утім, навіть знаючи це, ми вирішили подати прізвисько в перекладі (оскільки воно е саме прізвиськом, а тому мусить мати самостійне значення).]? – засміявся Любисток. – Авжеж! Усе ще бачу його перед собою, як чухае дупу та постукуе указкою об карту та глобус, марудячи монотонно. Sphera Mundi, e-e-e-e, subdividitur[36 - Сфера Землі підрозділена (лат.).] на чотири Елементарні Плани: План Землі, План Води, План Повітря й План Вогню. Земля разом із Водою формуе земну кулю, яку звідусіль, e-e-e-e, оточуе Повітря, або ж Aer. Над Повітрям, e-e-e-e, пролягае Aether, Повітря Вогнисте, vel[37 - Або ж (лат.).] Вогонь. Над Вогнем же е Тонкі Сидеральні Небеса, Firmamentum[38 - Підпора (лат.).]

сферичної натури. На отих містяться Erratica Sydera, блукаючі зірки, і Fixa Sydera, зірки нерухомі…

– Не знаю, – пирхнув Геральт, – що більше мене дивує: талант до мавпування чи пам'ять. Але, повертаючись до питання, яке нас цікавило, метеорити, які наш поштивий Недопалок окреслював як зірки падаючі, Sydera Cadens, чи якось так, відриваються від підпорки й летять униз, аби загрузнути в нашій старій добрій землі. А дорогою вони пронизують усі інші плани, чи ж площини як стихій, так і парастихій, бо й такі начебто існують. Стихії й парастихії, як відомо, насичено потужною енергією, джерелом усілякої магії й надприродних сил, а метеорити, коли їх пронизують, оту енергію поглинають і зберігають. Сталь, яку вдасться витопити з метеорита, як і клинок, який вдасться з такої сталі відкувати, ту силу стихій містять у собі. Вони магічні. Увесь меч магічний. Quod erat demonstrandum[39 - Що й потрібно було довести (лат.).]. Ти зрозумів?

– Авжеж.

– То забудь. Бо то дурня.

– Що?

– Дурня. Вигадка. Метеоритів не знайдеш під кожним кущем. Більш ніж половину мечів, якими користуються відьмаки, було виконано зі сталі та магнетитових руд. Я й сам користався таким. Вона настільки ж добра, як і ті, що із сидеритів, які падають із неба й пронизують стихії. Немає жодної різниці. Але, дуже тебе прошу, Любистку, прибережи це для себе. Нікому про це не говори.

– Як це? Я маю мовчати? Ти не можеш цього від мене вимагати! Який сенс знати про щось, якщо знанням цим неможливо похвалитися?

– Прошу тебе. Я б волів, аби сприймали мене надприродною істотою, яка озброєна надприродною зброєю. Таким мене наймають і такому мені платять. Звичайний рівняється ніякому, а ніякий – це дешевий. Тому прошу: писок на замок. Обіцяєш?

– Та нехай тобі. Обіцяю.

* * *

Скелю з назвою Грифон вони впізнали відразу, видно її було вже здалеку.

І справді, з певною крихтою уяви могла вона нагадати голову грифона, насаджену на довгу шию. Але більше, як зауважив Любисток, нагадувала гриф лютні або іншого струнного інструмента.

Грифон, як виявилося, був останцем, що домінував над гігантським карстовим проваллям. Провалля те, як пригадав Геральт з оповісток, називалося Ельфійською Твердинею через досить правильну форму, що нагадувала руїни прадавньої будівлі зі стінами, вежами, баштами й усім таким.

Ніякої твердині, ельфійськоі чи іншоі, тут ніколи не було, форми провалля були витвором природи, хоча й витвором, треба було визнати, захопливим.

– Там, унизу, – указав Любисток, стаючи в стременах. – Бачиш? Ото, власне, наша мета. Равелін.

І ця назва була винятково влучна: карстові останці утворювали на диво правильні форми великого трикутника, який було винесено перед Ельфійською Твердинею, наче бастіон. Усередині цього трикутника поставала будівля, схожа на форт. Оточена чимось, що нагадувало огороджений військовий табір.

Геральт пригадав чутки, що кружляли про Равелін. І про особу, яка в Равеліні мала резиденцію.

Вони завернули з гостинця.

За першу огорожу вели кілька входів, усі іх стерегли озброені до зубів стражники, які легко впізнавалися як солдати-найманці через пістряву й різнорідну одежину. Затримали іх уже на першому посту. Хоча Любисток голосно посилався на умовлену аудієнцію та раз у раз підкреслював добрі свої стосунки з начальством, ім наказали злізти з коней та чекати. Досить довго. Геральт уже почав потроху втрачати терпець, коли врешті з'явився бурмило із зовнішністю галерника, наказавши ім іти слідом. Швидко виявилося, що бурмило веде іх в обхід, до тилів комплексу, від центру якого долинали крики й звуки музики.

Вони перейшли через місток. Відразу за ним лежав чоловік, напівпритомно мацаючи навколо. Обличчя мав скривавлене й настільки припухле, що в тій припухлості майже повністю зникли очі. Дихав він важко, а кожен вдих видимав із розбитого носа криваві бульбашки. Бурмило, який іх вів, не звернув на людину, що лежала, ані найменшоі уваги, а тому й Геральт із Любистком удали, що нічого не бачать. Перебували вони на території, де не треба було проявляти надмірну цікавість. У справи Равеліну не рекомендувалося встромляти носа: у Равеліні, як мовлено було, встромлений ніс зазвичай прощався зі своім власником і залишався там, де його встромили.

Громило вів іх крізь кухню, де, наче ошпарені, крутилися кухарі. Булькотіли казани, де, як помітив Геральт, варилися краби, омари та лангусти. У діжках звивалися вугри й мурени, у горнятках тушилися молюски та омулі. Шкварчало на величезних пательнях м'ясо. Слуги підхоплювали таці та миски, навантажені готовим ідлом, аби віднести іх у коридори.

Наступні приміщення – для відмінності – наповнював запах дамських парфумів та косметики. Перед шеренгою дзеркал, безперестанно щебечучи, поправляли красу кільканадцять жінок у різній стадії негліже, включаючи сюди й негліже абсолютне. Геральт та Любисток зберігали кам'яні обличчя й тут і не давали очам волі.

У ще одному приміщенні іх піддали ретельній перевірці. Ті, хто іі виконував, були серйозними з вигляду, професійними з поведінки й рішучими у діях. Стилет Геральта було конфісковано. У Любистка, який ніколи жодноі зброі не носив, відібрали гребінець і штопор. Але після роздумів залишили лютню.

– Перед його превелебністю стоять стільці, – повчали іх наприкінці. – На них усістися. Сидіти й не вставати, поки його превелебність не накаже. Не переривати, поки його превелебність говорить. Не говорити, поки його превелебність не подасть знак, що можна. А зараз увійти. Через оті двері.

– Його превелебність? – пробурмотів Геральт.

– Він був колись жерцем, – відбуркнув поет. – Але не бійся, не набрався навичок. Утім, підвладні мусять якось його називати, а він не виносить, коли називають його шефом. Ми титулувати його не мусимо.

Коли вони увійшли, дорогу ім відразу щось заступило. Щось те було великим, наче гора, й інтенсивно смерділо мускусом.

– Як ся маеш, Мікіто? – привітав ту гору Любисток.

Велетень, названий Мікітою, судячи з усього, придверна сторожа превелебного шефа, був метисом, результатом схрещення огра та гнома. Результатом став лисий гном зросту понад сім футів, цілковито без шиі, з кучерявою бородою, іклами, наче в сікача, і руками до колін. Подібні схрещення видів відбувалися нечасто: вважалося, що вони були відмінні генетично – щось таке, як Мікіта, не могло постати природним шляхом. Не обійшлося тут без допомоги винятково сильноі магіі. Магіі, до речі кажучи, забороненоі. Кружляли чутки, начебто чимало чародіів порушують цю заборону. Геральт саме мав перед очима доказ правдивості таких чуток.

Вони всілися відповідно до нав’язаного ім протоколу на двох плетених стільцях. Геральт роззирнувся. У найдальшому кутку кімнати, на великому шезлонгу, дві напівроздягнені панянки навзаем займалися собою. Придивлявся до них, одночасно годуючи пса, малий, непомітний, згорблений, ніякий чоловічок у вільній, гаптованій квітами одежі та у фесці з китицею. Нагодувавши пса останнім шматком омара, чоловік витер руки та озирнувся.

– Привіт, Любистку, – промовив, сідаючи перед ними на чомусь, що дивовижно нагадувало трон, хоча й було з лозняку. – Мое шанування, пане Геральте з Рівіі.

Превелебний Пираль Пратт, який небезпідставно вважався шефом організованоі злочинності всього регіону, виглядав, як купець мануфактурою на спочинку. На пікніку купців мануфактурою, які пішли на спочинок, він не впадав би в око й не сприймався б як людина не ціеі професіі. Принаймні на відстані. Погляд зблизька дозволяв побачити в Пиралі Пратті те, чого зернові купці не мали. Старий, побляклий шрам на вилиці, слід після удару ножем. Поганючу та зловорожу гримасу вузьких губ. Світлі жовті очі, нерухомі, наче в пітона.

Довго ніхто не переривав мовчання. Звідкись з-за стін долинала музика, чутно було шум розмов.

– Радо бачу та вітаю обох панів, – відізвався врешті Пираль Пратт. У голосі його була добре чутна стара та неіржавіюча любов до дешевого та погано дистильованого алкоголю. – Особливо радий я вітати тебе, співаче. – Превелебний посміхнувся Любистку. – Ми не бачилися від весілля моеі онуки,

яке ти прикрасив своїм виступом. А я саме думав про тебе, бо щось іще одній із моїх онук дуже треба заміж. Відчуваю я, що ти по старій дружбі і цього разу не відмовиш. Га? Заспіваєш на весіллі? Не даси просити тебе так довго, як минулого разу? Чи доведеться мені тебе… переконувати?

– Заспіваю, заспіваю, – поспішив запевнити Любисток, трохи поблідневши.

– А сьогодні, – продовжував Пратт, – ти ж, вважаю, забіг запитати про мое здоров'я? Так от, у сраку таке здоров'я, як у мене.

Любисток та Геральт не прокоментували. Огрогном смердів мускусом. Пираль Пратт важко зітхнув.

– Дістав я, – повідомив, – виразку шлунку та стравоходу, тож насолода від столу вже не для мене. Діагностували в мене хвору печінку й заборонили пити. Дістав я дископатію в однаковій мірі хребців шийних та крижових, а це викреслило з розваг полювання та інші екстремальні спорти. Ліки та лікування поглинають купу грошей, які раніше я звик віддавати на азартні ігри. Авжеж, хрінок мій іще підіймається, але скільки ж треба праці, аби він встав! Тож раніше втомишся, ніж втішишся… То що мені залишається? Га?

– Політика?

Пираль Пратт засміявся так, що аж затрусилася китиця на фесці.

– Браво, Любистку. Як завжди, у саму суть. Політика, о так, саме це зараз для мене. Спочатку я до тих справ не був налаштований прихильно. Думав спершу займатися розпустою та інвестувати в борделі. Але серед політиків покрутився та з багатьма познайомився. І переконався, що краще мати справу з курвами, бо курви мають хоча б якийсь гонор та якісь правила. Утім, з другого боку, з борделю не станеш командувати настільки ж вправно, як із ратуші. А командувати хотілося: як не світом, то, скажімо так, хоча б повітом. Як стара приказка говорить, коли не можеш їх перемогти, то до них приєднуйся…

Він перервав себе, глянув на шезлонг, витягуючи шию.

– Дівчатка, не прикидатися! – крикнув. – Не вдавати! Більше запалу, більше! Гмм… на чому я там зупинився?

– На політиці.

– Вірно. Але політика політикою, а в тебе, відьмаче, украли славетні твої мечі. Чи не тому я маю приємність тебе тут вітати?

– Саме тому, точно вгадано.

– Украли мечі, – покивав Пратт. – Болісна втрата, як здається? Очевидно, що болісна. І невиправна. Ха, я завжди казав, що в Кераці злодій на злодії. Тамті людоньки, тільки шанс їм дай, вкрадуть – то справа відома – усе, що не прибите добряче цвяхами. А на випадок, коли трапиться їм річ прибита, мають при собі обценьки. Слідство, сподіваюся, тривае? – продовжив за мить. – Ферран де Леттенхоф працює? Утім, погляньте істині в очі, панове. Без образ, Любистку, але твій родич був би кращим

бухгалтером, аніж слідчим. У нього ж тільки книжки, кодекси, параграфи, регламенти, ну ті його докази, докази й ще раз докази. Як у тій фацетії[40 - Як у тій фацетії – фацетія (або ж «фацеція», від лат. facetia – «жарт») е літературною формою гумору, поширеною за часів Ренесансу; ії рисою часто була гра з натуралізмом та грубістю на межі з добрим смаком.] про козу та капусту. Не знаете? Зачинили раз козу в сараі з качаном капусти. Уранці від капусти ані сліду, а коза сере зеленим. Але доказів немае, свідків немае, тож справу поховано, causa finita. Не хотів би я бути поганим пророком, відьмаче Геральте, але справа про крадіжку твоіх мечів може мати подібне ж закінчення.

Геральт і цього разу не прокоментував.

– Перший меч, – Пираль Пратт потер підборіддя долонею в перснях, – сталевий. Сидеритова сталь, руда походить із метеорита. Відкута в Магакамі, у гномських гутах. Повна довжина – сорок із половиною дюймів, клинок розміром у двадцять сім із чвертю. Чудовий баланс, вага клинка точнісінько дорівнюється вазі руків'я, вага всіеі зброі менша від сорока унцій. Руків'я та ефес виконані простими, але елегантними. …І другий меч, схожоі довжини й ваги, срібний. Зрозуміло, частково. Сталевий сердечник окутий сріблом, лезо також сталеве: чисте срібло зам'яке, щоб добряче його нагострити. На ефесі та по всій довжині клинка рунічні знаки та гліфи, які моі експерти вважають за непрочитувані, але вони беззаперечно магічні.

– Точний опис. – Геральт мав обличчя наче з каменю. – Наче ти ті мечі бачив.

– Бо я й бачив. Принесено мені було іх та запропоновано в комплекті. Посередник, який представляв інтереси власника, – особа, що мае бездоганну репутацію, – і який особисто мене знае, запевняв, що мечі отримано легально, що походять із розкопок у Фен Карні, старожитнього некрополя в Соддені. У Фен Карні вигребли вже безліч скарбів та артефактів, тож, по суті, не було підстав для оспорювання вірогідності того. Утім, я мав підозри. І мечі не купив. Ти слухаеш мене, відьмаче?

– Напружено. Чекаю на висновок. І на подробиці.

– Висновок наступний: дещо за дещо. Подробиці коштують. Інформація носить бирку з ціною.

– Ну, знаеш, – обурився Любисток. – Я до тебе по старій дружбі з товаришем у біді…

– Справа – то справа, – перервав його Пираль Пратт. – Я сказав, що інформація, яку я знаю, мае свою ціну. Якщо ти хочеш довідатися щось про долю мечів, відьмаче з Рівіі, то мусиш заплатити.

– Яка ціна на бирці?

Пратт витягнув з-під одежі велику золоту монету й вручив іі огрогному. Той без помітного зусилля зламав іі в пальцях, наче то було печиво. Геральт хитнув головою.

– Банальність на рівні ярмаркового фіглярства, – процідив. – Ти віддаси мені половину монети, а хтось колись, може, навіть через кілька років, з'явиться з іншою половиною та зажадає, аби я виконав його прохання. Яке я муситиму виконати безумовно. Нічого не вийде. Якщо це мала бути ціна, то торгівлі не буде. Causa finita. Ходімо, Любистку.

– Ти не бажаеш отримати мечі?

– Не настільки.

– Я те підозрював. Але спробувати було треба. Я зроблю тобі іншу пропозицію. Цього разу таку, від якої не можна відмовитися.

– Ходімо, Любистку.

– Ти вийдеш в інші двері, – Пратт указав рухом голови. – Оті. Перед тим роздягнувшись. До кальсонів.

Геральтові здалося, що він пануе над обличчям. Але, мабуть, він помилявся, бо огрогном раптом заричав застережно й підступив до нього, піднімаючи лапи й смердячи за двох.

– То якісь кпини, – голосно заявив Любисток, поряд із відьмаком, як завжди, зухвалий та нахабний. – Ти над нами насміхаешся, Пиралю. Тому ми зараз попрощаемося та підемо. Причому через ті самі двері, крізь які увійшли. Не забувай, хто я такий! Я пішов!

– Не думаю, – покрутив головою Пираль Пратт. – Те, що ти не дуже мудрий, то ми вже колись встановили. Але для того, аби вийти зараз, ти мудрий достатньо.

Аби підкреслити вагу слів шефа, огрогном показав ім стиснутий кулак. Розміром із кавун. Геральт мовчав. Уже певний час він приглядався до гіганта, видивляючись на ньому вразливе місце для копняка. Бо схоже було, що без копняка не обійтися.

– Ну, добре. – Пратт жестом заспокоів охоронця. – Я трохи поступлюся, викажу добру волю та прагнення компромісу. Тут сьогодні зібралася вся еліта промисловості, торгівлі та фінансів, політики, шляхта, духовенство, навіть один князь інкогніто. Я обіцяв ім спектакль, якого вони ще не бачили, а відьмака в кальсонах вони не бачили напевно. Але нехай, я поступлюся трохи: вийдеш голим до поясу. Навзаем ти отримаеш обіцяну інформацію, причому відразу. А крім того, як бонус…

Пираль Пратт підняв зі столу аркушик паперу.

– Як бонус – двісті новіградських крон. На відьмачий пенсійний рахунок. Прошу, чек на пред'явника, на банк Джіанкарді, з інкасацією в будь-якій із іхніх філій. Як тобі?

– Чому ти питаеш? – примружився Геральт. – Ти ж, здаеться, уже дав зрозуміти, що відмовити я не можу.

– Вірно здається. Я говорив, що то пропозиція, від якої не можна відмовитися. Але ж вона, як мені здається, корисна для обох сторін.

– Любистку, бери чек, – Геральт розстібнув та зняв куртку. – Кажи, Пратт.

– Не роби цього. – Любисток зблід іще більше. – Чи ти знаєш, що там на тебе чекає, за тими дверима?

– Кажи, Пратт.

– Як я вже згадував, – превелебний умостився на своєму троні, – я відмовив посередникові купувати мечі. Але оскільки була це, як я казав, особа, добре мені відома й довірена, я запропонував інший, набагато вигідніший спосіб їх монетизації. Я порадив, щоби теперішній власник виставив їх на колекціонерському аукціоні. В Аукціонному домі братів Борсоді в Новіграді. Це найбільший аукціон із найкращим реноме, куди з цілого світу з'їжджаються любителі раритетів, старовини, рідкісних творів мистецтва, унікальних виробів і всяких незвичностей. Щоби стати власником якогось феномену для своєї колекції, ті диваки змагаються, наче шалені, різні екзотичні дивацтва йдуть у Борсоді інколи за небосяжні суми. Ніде не вдасться продати дорожче.

– Кажи, Пратт. – Відьмак стягнув сорочку. – Я тебе слухаю.

– Аукціони в Домі Борсоді відбуваються раз на квартал. Найближчий буде проведено в липні, п'ятнадцятого. Злодій безсумнівно з'явиться там із твоїми мечами. Якщо пощастить, зуміеш їх у нього відібрати раніше, ніж він їх виставить.

– І це все?

– Це немало.

– Особа злодія? Або посередника?

– Особи злодія я не знаю, – відрізав Пратт. – А посередника я тобі не назву. Це справи, зобов'язують мене закони, правила й не менш за них важливі торговельні звичаї. Я б утратив обличчя. І так я видав тобі достатньо за те, що я від тебе прошу. Виводь його на арену, Мікіто. А ти, Любистку, іди зі мною, ми також подивимося. На що ти чекаеш, відьмаче?

– Розумію, що вийти я повинен без зброї? Мало того, що голий до поясу, так ще й із голими руками?

– Я обіцяв гостям, – поясняв Пратт поволі, наче дитині, – щось таке, що вони досі не бачили. Відьмака зі зброею вони вже бачили.

– Ясно.

Він опинився на арені, на піску, у колі, утвореному вкопаними в грунт колодами, залитому миготливим світлом численних лампіонів, розвішених на залізних прутах. Чув крики, оплески та свист. Бачив над ареною обличчя, відкриті роти, очманілі очі.

Прямо перед ним, на протилежному кінці арени, щось ворухнулося. І стрибнуло.

Геральт ледве встиг скласти передпліччя в Знак Геліотропу. Чар відбив та відкинув атакуючу тварину. Зала крикнула в одне горло.

Двоногий ящір нагадував виверну, але був меншим за неї, з крупного дога. Зате мав набагато більшу, аніж виверна, голову. І куди більш зубату пащеку. І набагато довший хвіст, на кінці тонкий, наче батіг. Тим хвостом ящір енергійно крутив, замітав ним пісок, сік колоди. Схиливши голову, він стрибнув на відьмака знову.

Геральт був готовий, ударив його Знаком Аард і відкинув. Але ящір зумів шмагнути його кінчиком хвоста. Зала знову крикнула. Запищали жінки. Відьмак відчув, як на голому плечі в нього спухає й росте валик товщиною з ковбаску. Уже знав, навіщо наказали йому роздягнутися. Також розпізнав і супротивника. Це був вігілозавр, спеціально виведений, магічно змутований ящір, що застосовувався для охорони та сторожі. Справа складалася недобре. Вігілозавр сприймав арену як місце, охорону якого йому довірили. А Геральт був непроханим гостем, якого треба було обезвладнити. А в разі необхідності й знищити.

Вігілозавр обійшов арену, тручись об колоди та люто шиплячи. І атакував швидко, не даючи часу на Знак. Відьмак уміло відскочив від зубатої пащі, але не зумів уникнути шмагання хвостом. Відчув, як поряд із попереднім напухає в нього другий валик.

Знак Геліотропу знову заблокував атакуючого вігілозавра. Ящір зі свистом крутив хвостом. Геральт уловив на слух зміну в тому свисті, почув ii за мить до того, як кінчик хвоста хльоснув його через спину. Біль аж засліпив, а по спині потекла кров. Глядачі шаліли.

Знаки слабшали. Вігілозавр крутився навколо нього настільки швидко, що відьмак за ним ледь устигав. Вдалося йому уникнути двох ударів хвостом, третього не уникнув, знову дістав у лопатку й знову гострим краєм. Кров лилася по спині струменем.

Зала гуділа, глядачі репетували й підскакували. Один, аби краще бачити, сильно перехилився через балюстраду, спираючись на залізний прут із лампіоном. Прут зламався й разом із лампіоном полетів на арену. Прут увіткнувся в пісок, лампіон ударився об голову вігілозавра й запалав. Ящір скинув його, розсипаючи навколо каскади іскор, засичав, тручи головою об колоди арени. Геральт умить помітив свій шанс. Вирвав прут із піску, з короткого розбігу стрибнув і з розмаху увіткнув залізо в череп ящера. Прут пройшов навиліт. Вігілозавр забився, незручно розмахуючи передніми лапами, намагався схопитися за залізяччя, що продірявило йому мозок. У нескоординованих стрибках гепнувся врешті біля колоди й угризся в дерево. Якийсь час бився в конвульсіях, рив пісок пазурами та шмагав хвостом. Урешті знерухомів.

Стіни тремтіли від «віватів» та оплесків.

Він вийшов з арени по спущеній драбині. Натхненні глядачі обступили його з усіх боків. Хтось поплескав його по напухлому плечу, і відьмак ледь

стримався, аби не дати йому в зуби. Молода жіночка поцілувала його в щоку. Інша, ще молодша, стерла йому кров зі спини батистовою хусточкою, яку відразу розгорнула, демонструючи з тріумфом подругам. Інша, набагато старша, зняла зі зморщеної шиї колье та намагалася вручити його відьмакові. Потім побачила вираз його обличчя й швиденько відступила в натовп.

Засмерділо мускусом, крізь натовп, наче корабель крізь саргаси, продерся огрогном Мікіта. Заслонив собою відьмака й вивів його.

Викликаний медик оглянув Геральта, наклав шви. Любисток був дуже блідий. Пираль Пратт – спокійний. Наче нічого й не сталося. Але обличчя відьмака знову промовляло багато про що, бо він поспішив із поясненнями.

– До речі кажучи, – сказав, – отой прут, попередньо підпиляний та нагострений, упав на арену за моїм наказом.

– Дякую, що так швидко.

– Гості були на сьомому небі. Навіть бургомістр Коппенрат був задоволений, аж сяяв, а сучого сина важко задовольнити, на все крутить носом, похмурий, наче бордель вранці у понеділок. Посаду райця маю, ха, у кишені. А може, і вище сяду, якщо… Ти б не виступив тут за тиждень, Геральте? З подібним спектаклем?

– Тільки якщо, – відьмак ворухнув плечем, що люто боліло, – якщо замість вігілозавра на арені будеш ти, Пратт.

– Ото ти жартівник, ха-ха. Чув, Любистку, який він жартівник?

– Чув, – підтвердив поет, дивлячись на спину Геральта й зціпивши зуби. – Але це не був жарт, це було цілком серйозно. Я також цілком серйозно доводжу до твого відома, що урочистості зі шлюбом твоеі онуки не прикрашу виступом. Після того, як ти отак прийняв Геральта, можеш про це забути. Як і про інші можливі оказіі, враховуючи хрестини та поховання. У тому числі й твое власне.

Пираль Пратт глянув на нього, а в зміїних очах його щось блиснуло.

– Не виявляеш поваги, співаче, – вицідив. – Знову не виявляеш поваги. Напрошуешся через те на лекцію. На науку…

Геральт наблизився та став перед ним. Мікіта засопів, підняв кулак, засмердів мускусом. Пираль Пратт жестом наказав йому заспокоітися.

– Втрачаеш обличчя, Пратт, – повільно промовив відьмак. – Ми уклали угоду класично, за правилами та не менш важливими торговельними звичаями. Твоі гості задоволені спектаклем, ти отримав престиж та перспективи засісти в міській раді. Я здобув потрібну інформацію. Дещо за дещо. Обидві сторони задоволені, тож тепер ми маемо попрощатися без жалю й гніву. А ти замість цього починаеш із погроз. Втрачаеш обличчя. Ходімо, Любистку.

Пираль Пратт трохи зблід. Потім повернувся до них спиною.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию (https://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=25017687&lfrom=362673004) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.

notes

Примітки

1

Пер. із нім. А. Онишко (зі зміною). (Тут і далі прим. пер.)

2

Головогруди – частина тіла головоногих, до якої кріпляться кінцівки та ротові частини.

3

…новопризначений гмінний жупан – жупаном у правовій системі давньої Польщі називався королівський чиновник, який мав повноту адміністративної влади на рівні окремих територіальних одиниць; гміною ж в адміністративному поділі Польщі зветься найменша територіальна одиниця (походить від нім. Gemeinde – «спільнота», «громада»).

4

…фреска, що зображувала вітрильник серед хвиль, тритонів, гіпокампів – тритонами, згідно з античною (а потім – і середньовічною та ренесансною традиціею), називалися морські істоти, яких зображали з риб’ячим хвостом (або й двома) замість ніг, із мушлею, у яку вони сурмлять, викликаючи на морі бурі або стишуючи їх; гіпокампом же у давніх греків називався морський кінь із риб’ячим хвостом (а інколи – з риб’ячим хвостом замість задньої пари ніг); згідно з переказами, саме гіпокампів запряжено в колісниці морських богів, зокрема й Посейдона.

5

У силу факту (лат.).

6

Повісив мечі на вішак поряд з іншими мечами, шаблями, кордами й кортеласами – серед досить відомої читачеві зброї автор згадує корди – бойові ножі з широким лезом та односторонньою заточкою (зокрема, від тієї назви походить слово «кортик») – та кортеласи (або інколи «корделанси», назву яких виводять від «великий ніж, корд») – короткі масивні шаблі, які часто застосовували під час абордажних боїв на морі.

7

…звукові ефекти флатуленції – флатуленція (від лат. flatus – «пердіж») – це надлишкове накопичення газів у кишечнику; інакше кажучи – метеоризм.

8

Природа речей (лат.).

9

…прикінчив левкроту-людожерку – левкротою в античній (а надалі й у середньовічній) традиції називалася дивна хижа істота, про яку вперше говорить Пліній Старший у «Природничій історії», описуючи її таким чином: «Тварина, що має неймовірну швидкість; розміром вона з дикого вислюка, з ногами оленя, шиєю, хвостом та грудьми наче в лева, головою борсука, роздвоєним копитом, паща її розтягується до вух, а замість зубів одна суцільна кістка; кажуть, що ця тварина вміє наслідувати людський голос»; у середньовічних бестіаріях у левкроти замість борсукової нерідко з’являється кінська голова.

10

Пер. з англ. І. Стешенко.

11

Трибунальський асесор – асесором (від лат. assessor – «засідатель») у Давньому Римі, як і в середньовічній управлінській системі називалася посада офіційного урядника, наділеного судовою владою; своєю чергою, трибунальським судом (або «коронним трибуналом») у Речі Посполитій від часів Стефана Баторія називалася вища судова апеляційна інстанція для шляхетських судів.

12

Що пливе (фр.).

13

Сповіщення про злочин (лат.), юридична назва доносу.

14

Поодиноке свідчення не враховується. Свідчить один – ніхто не свідчить. Тож… (лат.).

15

Сумніваючись – утримайся (лат.).

16

Пер. з англ. Д. Павличка.

17

Інстигатор (від лат. instigio – «розпочати судову справу») – у судовій системі Речі Посполитої головний прокурор, який призначався на посаду королем та мав слідкувати за виконанням повинностей у королівстві, пов’язаних із королівським прибутком, а також справами державної зради й злочинами з боку офіційних посадовців.

18

…палюгу, товстезну, наче вимбовка кабестана – кабестаном у морській справі називається пристрій для перенесення вантажу (наприклад, якоря), і механізм цей складається з вертикального вала, на який намотується канат або ланцюг, кінець котрого кріпиться до вантажу; вимбовкою ж (від нідерл. winden – «навивати» та boom – «дерево») називається зйомний важіль, за допомогою якого крутять кабестан.

19

…група вагантів давала виставу – вагантами (від лат. vagantes – «ті, які мандрують») називалися мандрівні поети, здебільшого ті, які були монахами та виконували – спочатку – релігійні пісні; надалі до вагантів почали зараховувати й інші групи мандрівних представників творчих професій: акробатів, жонглерів тощо; прославилися складанням та виконанням гумористичних і сатиричних пісень і вистав (часто й сороміцького змісту).

20

Варена шкіра (фр.).

21

…Тонтон Зрога, що зветься Ретіаріем, – у давньоримській традиції ретіаріями (від лат. rete – «сітка») називався окремий клас гладіаторів, озброєний характерним чином: сіткою та тризубом; з обладунку вони мали наруччя та наплічник, що прикривали ліву руку й ліву частину грудей; відповідно Тонтон Зрога озброєний цілком традиційно для свого прізвиська.

22

Нічому не дивуйся (лат.).

23

Кога – когою, або когом, у Середньовіччі називалося торговельне судно з високими бортами та однією щоглою; у нашій реальності активно використовуване в Ганзейському союзі.

24

…транспортний хольк – хольком (або ж халком) називався більший, ніж кога, корабель, найчастіше – у період Ганзейського союзу – з трьома щоглами, а

тому з можливістю ставити більш складну вітрильну оснастку та ходити з більшою швидкістю.

25

…двісті лаштів завантаження – лашт (від нім. Last – «вантаж», «тягар») – міра ваги, що відповідала зерновому вантажу, що може вміститися в одному возі, запряженому четвіркою коней; використовувалася для позначення місткості суден у Балтійському регіоні; відповідае сучасній вазі приблизно у дві тони.

26

…на рейд саме заходить новіградський шкунер – шкунер (нідерл. Schoener, від якого, зокрема, походить і звична для нас «шхуна») – це різновид морського судна з двома чи трьома щоглами та косими вітрилами (на відміну від прямих вітрил холька чи коги).

27

…сто двадцять футів між штевами – штевнем називалася товста повздовжня колода, що е основою корабля та поеднуе два штеви – кінці судна: форштевень (носову його частину) та ахтерштевень (кормову частину); по суті, ідеться про довжину судна від носа до корми.

28

…служить мені для дивінації – дивінацією (від лат. divinatio – «провіщую», «передбачаю») з часів античності називають різноманітні практики, пов’язані зі спробами передбачення майбутнього чи бачення минулого за допомогою магічних чи божественних дій та взаемодій.

29

Онейромантія (від давньогрец. oneiros – «сон» та manteia – «провіщення») – це мистецтво провіщення та передбачення за снами; могло бути як «пасивної» форми (пояснення зі снів третіх персон), так й «активної», пошукової, за якої пророчі сни бачить сам онейромант.

30

…сортілегія або клеромантія – клеромантія (від давньогрец. kleros – «доля», «жереб» та manteia – «провіщення») – практика ворожіння, під час якої застосовують кидання жереба, у ролі якого могли використовувати кістки або ґральні кубики; сортілегією називалося ворожіння за текстами, у якому книжку треба розгортати навмання й шукати сенс у побачених словах чи реченнях.

31

…піромантія чи аеромантія – піромантія (від давньогрец. pyr – «вогонь» та manteia – «провіщення») – це ворожіння за допомогою полум'я (у яке треба було вдивлятися, досягаючи прозріння через медитацію); аеромантія (від давньогрец. aer – «повітря» та manteia – «провіщення») – провіщення за повітряними явищами, наприклад за хмарами, їхніми формами та траєкторіями руху.

32

…поєднаємо дивінацію з керауноскопією – керауноскопія (від давньогрец. keraunos – «грім» та skopeo – «споглядаю», «дивлюся») – це ворожіння за допомогою грому, коли його інтенсивність, сила чи пауза між блискавкою та звуком могли сказати ворожбитові про минуле чи майбутнє, щодо якого той ставив запитання.

33

…навчався всіх семи вільних мистецтв – у системі середньовічної освіти «сімома вільними мистецтвами» називали поєднання т. зв. трівіуму (граматика, логіка та риторика) й квадріуму (арифметика, геометрія, астрономія й музика) – базових дисциплін, на вивченні яких будувалася

система вищої освіти в європейських університетах; з вивченням семи вільних мистецтв було пов’язано перший, початковий ступінь освіти.

34

З найбільшою шаною (лат.) – із відмінностями.

35

Старого Лінденброга, якого звали Недопалком – відзначимо тут характерну для автора літературну гру: у якості прізвиська професора Лінденброга письменник використав ім’я іншого відомого персонажа польськоі літератури – одного із семи ґномів-краснолюдків із роману М. Конопницькоі «O Krasnoludkach i o sierotce Marysi», який відомий українському читачеві щонайменше в трьох перекладах («Про карликів і сирітку Марисю», переклад І. Деркача, «Про ґномів і сирітку Марисю», переклад М. Пригари, та «Про краснолюдків та сирітку Марисю», переклад Л. Андріевськоі); у польському тексті цей персонаж зветься Koszalek-Opalek. М. Конопницька описує його як старезного сивобородого гнома з каламарем на поясі та гусячим пером на плечі, який збирає та записує легенди; він наівний, легковірний і мало що знае про «некнижкове» життя. Утім, навіть знаючи це, ми вирішили подати прізвисько в перекладі (оскільки воно е саме прізвиськом, а тому мусить мати самостійне значення).

36

Сфера Землі підрозділена (лат.).

37

Або ж (лат.).

38

Підпора (лат.).

39

Що й потрібно було довести (лат.).

40

Як у тій фацетії – фацетія (або ж «фацеція», від лат. facetia – «жарт») е літературною формою гумору, поширеною за часів Ренесансу; ii рисою часто була гра з натуралізмом та грубістю на межі з добрим смаком.